

דברי הכנסת

כנס מיוחד

הישיבה המאה-ושלושים-ושלוש של הכנסת הארבע-עשרה
יום שני, י"ב בתשרי התשנ"ח (13 באוקטובר 1997)

ירושלים, הכנסת, שעה 11:02

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת לזכר ברוך אוסטרובסקי, זיכרונו לברכה, שנספה בפיגוע

החבלני בשוק מחנה-יהודה

הצעות לסדר

תפקודו של ראש הממשלה

המלחמה ב"חמאס"

אופן פעולתו של ראש הממשלה בתקופת משבר

הצורך בהמשך המאבק נגד הטרור

דברי יושב-ראש הכנסת לזכר ברוך אוסטרובסקי, זיכרונו לברכה, שנספה בפיגוע

החבלני בשוק מחנה-יהודה

היו"ר ד' תיכון:

רבתי חברי הכנסת, כנס מיוחד של הכנסת, יום שני, י"ב בתשרי התשנ"ח, 13 באוקטובר 1997 – הישיבה פתוחה.

ברשותכם, כמה מלים על קורבן נוסף. ברוך אוסטרובסקי, זיכרונו לברכה, הקורבן ה-16 במניין חללי הפיגוע הרצחני בשוק מחנה-יהודה בירושלים, נפטר בראש השנה. חודשיים נאבק ברוך בייסורים קשים בפצעיו האנושים, אך גופו לא עמד בהם.

רק שבע שנים עברו מאז עלה ממוסקבה עם רעייתו ואחת משתי בנותיו. הוא בא לכאן להגשים חלום שנשא כל חייו – לעלות לארץ-ישראל ולחיות בירושלים. רוצחים מתועבים וחסרי לב שמו קץ לחייו.

בבתי-החולים עדיין מצויים 12 פצועים מפיגועי התופת בירושלים. אנו שולחים מכאן את תנחומי הכנסת למשפחת אוסטרובסקי, ומאחלים החלמה מהירה לכל הפצועים.

הצעות לסדר

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, אני מבין שעל-פי סיכום עם ראשי הסיעות, שני חברי כנסת מבקשים למסור הודעה לסדר הדיון. חבר הכנסת חיים רמון, בבקשה.

לא קיבלנו את השמות. חבר הכנסת שטרית, מי האיש השני?

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, בבקשה.

חיים רמון (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, שוב, כאשר קורה אירוע קשה, נעדר ראש הממשלה מהמליאה ובורח מפני הצורך להתייצב בפני הכנסת ולתת דין-וחשבון על מחדליו. כך קרה לפני חודשיים, כאשר אירע הפיגוע בשוק מחנה-יהודה. זאת היתה פעם ראשונה שלאחר פיגוע, כאשר מתקיים דיון בכנסת, ראש ממשלה איננו בא, איננו מדבר, איננו מוסר דין-וחשבון בשעה קשה לעם ולמדינה. חשבנו שזה מקרה, והיו לו סיבות מיוחדות, ואז אירע, לצערנו הרב, הפיגוע הנוסף במדרחוב בן-יהודה, ושוב התקיים דיון בכנסת, ושוב ראש הממשלה ברח מן הדיון הזה ולא התייצב בפני הכנסת ולא מסר דין-וחשבון על כך שהוא נכשל במלחמתו בטרור.

הי"ר ד' תיכון:

לסיים.

חיים רמון (העבודה):

אני מסיים. ועכשיו קרתה הפאשלה הנוראה בירדן, שהיא שיקול דעת מוטעה לחלוטין של ראש הממשלה, וגרמה נזק אדיר למלחמה בטרור; זה דבר שמסור לאחריותו המוחלטת של ראש הממשלה. שוב הוא בורח מהכנסת ואיננו מתייצב בפני העם ובפני נבחרי הציבור.

אני קורא ליושב-ראש הכנסת שלא לאפשר לראש הממשלה להמשיך לבזות את הכנסת, ואני קורא לך, אדוני היושב-ראש, האחראי לכבודה של הכנסת, שלא להסתפק בהערה עדינה, שאולי מתאימה לפרלמנט הבריטי – ראש הממשלה הזה גם לא מבין הערות או דיבור ישיר מאוד, ודאי שהוא לא מבין – וכאן ועכשיו לבוא ולומר לו: אדוני ראש הממשלה, אתה מבזה את הכנסת; בוא understatement תתייצב בשעות כאלה, באירועים מיוחדים כאלה, בפני העם והציבור ובפני הכנסת.

זה מה שאתה צריך לעשות, כי אחרת אתה אינך ממלא את תפקידך. ואין להשוות לשום מקרה אחר, כי בכל המקרים האחרים – ראשי ממשלות בעבר במקרים דומים באו והתייצבו בפני הכנסת.

הי"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת מאיר שטרית, הצעה לסדר – בבקשה.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני מניח, שאם אני הייתי יושב על כיסאו של חיים רמון, אולי הייתי נוקט אותה שפה, וגם עשינו זאת בעבר – דן תיכון, אני, מיקי איתן. בממשלה הקודמת צעקנו לא אחת על כך שראש הממשלה לא הגיע לדיונים.

חיים רמון (העבודה):

מה זה "עשינו"? לא כאלה.

היו"ר ד' תיכון:

רבתי. חבר הכנסת רמון, תן לו לדבר, נתנו לך לדבר.

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

ואני זוכר את חבר הכנסת חיים רמון כשר המקשר מטעם הממשלה עומד על הדוכן ומסביר למה הוא כן יכול לענות, וזה לא אסון אם ראש הממשלה לא מגיע. הרי הפרשה לא נגמרת היום. הדיון הוא בהצעה לסדר-היום, והכנסת כונסה במיוחד לפי בקשת האופוזיציה לדון בכך. אז מה אמור ראש הממשלה לעשות היום? לדון היום במשבר בירדן, כאן בכנסת? יש לראש הממשלה עוד הרבה הזדמנויות, הוועדה רק התחילה לעבוד, ואני מבטיחך, חבר הכנסת רמון, שראש הממשלה עוד יעמוד פה על במת הכנסת וידבר בפרשה הזאת עוד ועוד, ככל שהדבר יידרש כשהעניינים יתבררו. הרי הבעיה היא, שהיום אנשים מדברים בלי לדעת כמעט דבר. ולכן, זה לא מקרה ראשון ולא אחרון, אני מניח, שראשי ממשלות שולחים מישהו אחר לענות במקומם, והם לא חייבים להתייצב לכל דיון ברגע שהאופוזיציה מכנסת את הכנסת. תודה.

שבח וייס (העבודה):

יצחק רבין, זיכרונו לברכה, הופיע 23 פעמים בשנה וחצי.

היו"ר ד' תיכון:

ברשותכם, נשאלתי שאלה על-ידי חבר הכנסת רמון. אנחנו הרי פותחים את כנס החורף, היום בעוד שבועיים, בהודעה מדינית של ראש הממשלה. ליתר דיוק, הדיון יחל בהצעת אי-אמון של חבר הכנסת זאבי, ולאחר מכן תימסר הודעה מדינית של ראש הממשלה.

אני לא זוכר, ואני רק 16.5 שנים בכנסת, חבר הכנסת שבח וייס, שאי-פעם ראש ממשלה ענה על מה שנקרא "הצעה לסדר-היום". נכון שמדובר כאן בישיבת פגרה מיוחדת בעקבות חתימה של 30 חברי כנסת. תקן אותי, חבר הכנסת שבח וייס – וחבל שחבר הכנסת לשעבר שילנסקי איננו – מעולם לא

הופיע ראש ממשלה כשהוא משיב על הצעה לסדר-היום. דיון מדיני – כן, הסכם אוסלו א', הודעה מדינית של הממשלה – כן.

תפקידכם ותפקידי לדאוג ולבקש שראש הממשלה יהיה נוכח כמו כל חברי הכנסת, ללא יוצא מן הכלל, בכל דיוני הכנסת ובכל שעה. ראש הממשלה הוא שיחליט. אני רק מעלה כאן הגיגים כשאני אומר שיש מי מחברי הכנסת שעומד עם הגב אלי עכשיו, שהסב את תשומת לבי לעובדה שההתקפות הן התקפות אישיות נגד ראש הממשלה. אם מדובר בהתקפה נגד המעשה – אני מקבל. אבל נדמה לי שאנחנו חורגים כשאנחנו מתקיפים אישית את ראש הממשלה, ומלים כמו שנשמעו מעל הדוכן הזה לא נשמעו מעולם נגד ראש ממשלה.

מה אני רוצה לומר בעניין הזה?

חיים רמון (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

מה אני רוצה לומר בעניין הזה, חבר הכנסת רמון? צריך להביא בחשבון, שבקונסטלציה כזו או אחרת – ואני לא רואה, ואני מקווה שלא תהיה קונסטלציה כזאת – ראש הממשלה יקרא לעם לעשות מעשה או לא לעשות מעשה. בעקבות דיבורים כאלה וכינויים כאלה, מה אנחנו נרצה מאנשים ששומעים אותנו בזה הרגע?

מכל מקום, הבאתי בחשבון את מה שאמרת, ובפגישתי אעלה את הנושא.

חיים רמון (העבודה):

בכל מקרה הוא לא בא. גם כשנמסרה הודעה על-ידי הממשלה הוא לא בא – – –

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת רמון, בהיותך השר המקשר, אני זוכר למשל את השר לאיכות הסביבה משיב לעתים קרובות בשם ראש הממשלה.

חיים רמון (העבודה):

לא באירועים כאלה. ראש הממשלה יצחק רבין, זכרו לברכה, וראש הממשלה פרס, ייבדל לחיים ארוכים, באו בכל אירוע.

היו"ר ד' תיכון:

עד כאן, רבותי.

תפקודו של ראש הממשלה

היו"ר ד' תיכון:

אני עובר לסדר-היום: תפקודו של ראש הממשלה. חבר הכנסת אורי אור, חמש דקות, בבקשה.

אורי אור (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אינני רוצה להיכנס לדיון על חשיבותו או חשיבות השתתפותו של ראש הממשלה בדיון הזה. אבל, אדוני היושב-ראש, מאחר שהערת פה שראש הממשלה הזה נתקף אישית הרבה יותר מראשי ממשלה אחרים – אינני בטוח בעניין הזה. אני זוכר פה את חבר הכנסת לנדאו ואחרים תוקפים את יצחק רבין, זכרו לברכה, ואת שמעון פרס, ייבדל לחיים ארוכים, התקפות שלא היו כדוגמתן.

שבח וייס (העבודה):

וגידופים.

אורי אור (העבודה):

גידופים, התקפות והכול. לבוא היום ולומר שראש הממשלה הזה מותקף על-ידי האופוזיציה יותר מאשר ראשי ממשלה שלנו – לא היו דברים מעולם.

אני רוצה לומר פה, שאני דווקא מברך על כך שהשר איתן ישיב. אני אומר את זה כי אני מקווה מאוד שתשובותיו תהיינה טובות יותר. אבל אני כבר אומר לך, שהדיון הזה לא יתלהם. אם אתה לא תסתכל על הטלוויזיה ותיתן תשובות שהאופוזיציה אשמה, שיושב-ראש מפלגת העבודה אשם והתקשורת אשמה – הדיון יהיה הוגן.

אני מעיר פה הערה לנו, למפלגת העבודה. יש ויכוח גדול במפלגת העבודה על עמדתו של יושב-ראש המפלגה אהוד ברק, על האחריות שהוא גילה. לבוא בזמן שעשרות אלפי מחבלים חוגגים בעזה ולומר שעמדת מפלגת העבודה היא שעוזרת לטרור – זו פשוט בדוטה, ואני מקווה שהשר המשיב בשם הממשלה לא ישתמש בה.

דבר נוסף, השר איתן. רבותי, הדיון היום איננו על המלחמה בטרור. הדיון היום הוא על תפקוד ראש הממשלה. אני מציע לכולנו לזכור את זה, משום שהמלחמה בטרור הובסה תבוסה אדירה על-ידי פעילות ראש הממשלה בירדן. הרצון של ראש הממשלה לתאר את המלחמה שלו בטרור כחובקת עולם, והיא ואין בלטה, נחל כישלון חריף מאוד. עשרות אלפי המחבלים ששחררו עם יאסין לחופש – לא מבתי-סוהר, בזה שהם הופיעו תחת שלטון הרשות הפלשתינית באיצטדיון, תחת שמירת הרשות הפלשתינית, דבר כזה לא היה מזמן, הצלחה כזאת לא היתה מזמן ל"חמאס" בתקופה של כל שלטון אחר שהיה.

תראו את הפרדוקס. ראש הממשלה הזה, שוויתר על ההסגרה של אבו-מרזוק – דרך אגב, הסגרה שיצחק, זכרו לברכה, קיבל אותה בהחלטת קבינט – יצא לפגוע באדם משני לחלוטין לאבו-מרזוק. אבו-מרזוק חופשי, משעל חופשי, ויאסין מסתובב היום ומנהיג מחדש את ה"חמאס" בעזה – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא יכול להיות יפה מאוד.

אורי אור (העבודה):

יפה מאוד הוא מסתובב. אני שומע את השר לביטחון פנים שאומר לי בהערת אגב: היה לנו תכנון לשחרר אותו מסיבות הומניטריות. ראו, רבותי, את ההבדל הגדול שהיה לו היה השיח' יאסין משוחרר באמת מסיבות הומניטריות על-ידי ממשלת ישראל, וכך הוא היה מופיע בעזה כחלק מתהליך של הפשרת יחסים בינינו לבין הרשות או בינינו לבין ה"חמאס".

הנזק למלחמה בטרור הוא אדיר, ועל כך, השר איתן, אני מבקש שתענה לי בפעם הראשונה, מה לדעתך באמת תרמה הפעולה הזאת למלחמה בטרור, בלי לעשות השוואות שאינן ממין העניין כמו שעשה ראש הממשלה שלך מעל מסכי הטלוויזיה. אני סומך עליך שתיתן תשובה אמיתית.

הנושא השני שעומד לדיון פה, רבותי, הוא מהות ההחלטה, ולא נוהל קבלת ההחלטה. לדעתי, נוהל קבלת החלטה חשוב, אבל הוא משני. מהות ההחלטה שקיבל ראש הממשלה לפעול בירדן היא שעומדת פה לדיון, לדעתי, בחשיבות ראשונה. ההחלטה הזאת, ידידי השר איתן, שר המדע, היא החלטה חסרת אחריות, החלטה מטופשת, ודיברתי בפתיחתי על הנזק שהיא גרמה למלחמה בטרור.

יש פה לפחות חבר אחד מש"ס, ואני שמח שהוא פה. שר הפנים לשעבר, חבר הכנסת אריה דרעי, שאני מאוד מעריך את דעתו, קובע שראש הממשלה פעל כסרגל. אני לא יודע איפה חבר הכנסת דרעי למד

הנדסה, איפה הוא למד סרטוט; לי נראה שהוא פעל יותר כמחוגה מאשר כסרגל. איפה הסרגל? האם הוא התייעץ עם שר הביטחון?

קריאה:

אורי אור (העבודה):

תשמע מה שאומר שר הביטחון. הוא יושב פה, עכשיו הוא הגיע. ברכותי לשר הביטחון.

האם התייעץ ראש הממשלה עם שר הביטחון? האם התייעץ ראש הממשלה עם שר החוץ? הקשבת לשר החוץ. לצערי הרב, גם שר הביטחון, גם שר החוץ וכל שרי הממשלה לא אמרו מלה כאשר היה הדיון לאחר שהוחזרו שני הבחורים; לא שמעתי מהם מלה. התגובות הגיעו מאוחר ודרך התקשורת – שהם מאוד כועסים שלא התייעצו אתם. זאת השאלה שגם השר איתן צריך לענות עליה, אם הוא מקבל שמהות ההחלטה איננה טובה, איך הגיעו להחלטה כזאת.

אני שומע את ידידי חבר הכנסת לובוצקי מדבר על מועצה לביטחון לאומי, שהיא תפתור את הבעיה. אם ראש הממשלה לא מתייעץ עם שר החוץ, אם הוא לא מתייעץ עם שר הביטחון, אם הוא איננו מתייעץ עם ראשי זרועות מודיעין אחרות, אז למה שיתיעץ עם מועצה לביטחון לאומי, אם תקום? יש לו מועצה לביטחון לאומי מצוינת, תאמין לי. תראה מי זה ראש אמ"ן, תראה מי זה הרמטכ"ל, תראה מי זה סגן הרמטכ"ל, תראה מי האלופים, תראה את שר החוץ, תראה את שר הביטחון. מה זה? מועצה רעה לביטחון לאומי? אבל הוא לא התייעץ אתה. אז למה שהוא יתייעץ עם מועצה לביטחון לאומי שאתה תקים לו? ואינני רוצה להיכנס כרגע לוויכוח. הוא איננו מתייעץ, כי הוא חושב שהוא יודע הכול.

אלכסנדר לובוצקי (הדרך השלישית):

החוק מחייב אותו.

אורי אור (העבודה):

שמעתי, החוק מחייב אותו. אז הנה לך דוגמה טובה מאוד של קבוצת אנשים טובה, שכל הבית הזה מעריך אותה. הם לא ידעו ולא התייעצו אתם. וכרגע אני לא אומר מלה על כל ההדלפות – מה ידעו במוסד ומה אמר המוסד ואיך הגיעו לצורת קבלת ההחלטה. העובדה היא שההחלטה גרועה ביסודה; העובדה היא שכל נוהל קבלת ההחלטות פגום, והשאלה עכשיו היא, רבותי, לאן אנחנו הולכים מפה? מה המשמעות, השר מיכאל איתן? זו שאלה נוספת שאני מבקש שתענה לי עליה לאחר השאלות ששאלתי פה על שר החוץ ועל שר הביטחון ולמה לא התייעצו אף לא עם אחד מהם לפני פעולה כזאת. אני אומר לך באחריות – ולא אנקוב בשמותיהם של ראשי הממשלה מהתנועה שלי: יצחק רבין, זכרו לברכה, ושמעון פרס, ייבדל לחיים ארוכים – אצל שמיר ובגין זה לא היה קורה. ועם שניהם עבדתי

בחלק מהתפקידים שלי, ואני אומר לך שהם היו מתייעצים לפחות עם כל האנשים שהזכרתי פה לפני שהיו מגיעים להחלטה כזאת.

היו"ר ד' תיכון:

לסיים.

אורי אור (העבודה):

לכן, רבותי, אנחנו עומדים כרגע בפני מצב של כישלון גדול מאוד במלחמה בטרור. שיח' יאסין שוחרר. ראש הממשלה, דרך אגב, לא מזכיר במלה אחת בכל הדברים שלו ששיח' יאסין שוחרר. כנראה פינקלשטיין אמר לו שלא טוב להזכיר את זה. רבותי, שוחררו מחבלים, ועוד 40 מחבלים בדרך. ואז ראש הממשלה בא ואומר מול פני האומה: אני לוקח אחריות אישית.

אדוני היושב-ראש, השר המשיב, אני רוצה שתבהירו לי פה מה המשמעות של אחריות אישית במצב שנוצר. אני אינני רואה שום אחריות אישית. לכן, רבותי, התביעה היא לוועדת חקירה ממלכתית, כי רק היא יכולה באמת לבוא ולומר מה היא אחריותו האישית של ראש הממשלה, איפה האחריות של ראש המוסד, ורבותי, שר הביטחון, איפה האחריות של הממשלה כולה ושל הקבינט, שעמד ובחלקו עדיין עומד מאחורי ראש הממשלה. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת מיכה גולדמן. אחריו ישיב השר מיכאל איתן. חמש דקות, בבקשה.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני הייתי שואל קודם כול איפה ראש הממשלה. אבל אני אגיד לכם איפה ראש הממשלה. ראש הממשלה לא נמצא כאן, משום שהוא ודאי נמצא עכשיו מול מקרן או מסך של טלוויזיה אמריקנית, ושם הוא שוב רוצה לתקוף את האופוזיציה. זה יותר חשוב לו מאשר להופיע מול חברי הכנסת, מול האומה, ולבוא ולומר כאן מעל הבמה: אני מתפטר מרצף של כישלונות של שנה וחצי, שאני מוביל את העם הזה לדרך ללא מוצא.

אין תחום שבו הממשלה הזאת בהנהגתו של ביבי נתניהו יכולה לבוא ולומר כאן מעל הבמה: הגענו להישג. דבר אחד הוא כן יכול לבוא ולומר: הגענו להישג של יחסים פחות טובים עם מדינות המערב, עם אותן מדינות ערביות שחתמנו אתן שלום, שחתם אתן שלום מנחם בגין, זיכרונו לברכה, שחתמו אתן שלום יצחק רבין, זיכרונו לברכה, ושמעון פרס, שיזכה לחיים ארוכים. כאן יכול לעמוד על הבמה ראש ממשלה שיכול להצביע רק על כישלונות.

היום אנחנו יכולים לבוא ולומר כאן מעל הבמה בלב שלם, כאנשי האופוזיציה, שהאלטרנטיבה לשלטון הזה היא מפלגת העבודה, שיכולה להצביע על הישגים בארבע השנים שבהן היא הנהיגה את העם. רק אתמול ראינו ניסיון נוסף של הממשלה הזאת למחוק את ההישגים של השלום, את הסכמי השלום של יצחק רבין, זיכרונו לברכה. משרד החינוך, התרבות והספורט של מדינת ישראל הכין תוכנית שמתעלמת מהישגי השלום – – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

מרכז שזר.

מיכה גולדמן (העבודה):

חבר הכנסת זיסמן, יושב-ראש ועדת החינוך והתרבות, יודע יפה מאוד: מה זה מרכז שזר? זה מרכז שקיבל סיוע כספי ממשרד החינוך כדי להכין תוכנית שאותה רוצה לאמץ משרד החינוך. ושמתתי שתמכת בכך שהנושא הזה לא יעלה ולא יהיה.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

גם הסכם השלום עם מצרים הוא – – –

מיכה גולדמן (העבודה):

אני יודע את הערכתך ליצחק רבין, זיכרונו לברכה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אתה ממליץ לבטל את התקציב למרכז שזר?

מיכה גולדמן (העבודה):

לא המלצתי. כאן, מעל הבמה הזאת, אני חוזר ואומר: אנחנו נמצאים באחת התקופות הקשות של מדינת ישראל. ואמרנו תמיד – וכך ננהג גם בעתיד – נהיה תמיד רשת ביטחון בכל מה שקשור לביטחונם של חיילי צה"ל, בכל מה שקשור לביטחונה של מדינת ישראל. נהיה רשת ביטחון לכל תהליך שיוביל לשלום, לביטחון של מדינת ישראל, ולא לאותו שלום בטוח שהבטיח לנו ראש הממשלה, כראש אופוזיציה קודם לכן, מעל הבמה הזאת ובמות אחרות. אותו ראש ממשלה שיומיים לפני האסון בשוק מחנה-יהודה התברבר מול כתבים ואמר: הצלחתי למגר, הצלחתי להביא ביטחון אישי לכל אחד.

אני חוזר ופונה לראש הממשלה, שלא נמצא אתנו כאן, שממשיך לזלזל בחברי הכנסת ובכנסת ולא מגיע לכאן: יש לי הערכה לשר מיכאל איתן, אבל בימים שכאלה צריך לעמוד על הבמה ראש ממשלה ולדבר אל חברי הכנסת. ראש הממשלה צריך לבוא ולומר לעם: הפסקת תהליכי השלום הביאה לאבטלה גדולה, הביאה למשבר בערי הפיתוח, הביאה לקיפאון הכלכלי במדינת ישראל, פגעה ביצוא של מדינת ישראל. משקיעים לא רוצים להגיע למדינת ישראל ולהשקיע בה.

זאת מדינה פחות חשובה – כשרק עד לפני שנתיים זו היתה מדינה שראינו שמשקיעים עומדים בתור ורוצים לבוא להשקיע בה ולפתח כלכלה כדי ליצור במדינת ישראל מקומות עבודה לצעירים יוצאי הצבא, לעולים החדשים, לערבים הישראלים, שכולם יחד ראו בפריחה שבאה בעקבות השלום – דף חדש למדינת ישראל; מדינה שמשכה משקיעים. לפני שנתיים הסתובבו מנהיגי הארץ הזאת בעולם, וראו במנהיגי מדינת ישראל מנהיגי העולם. כל מנהיג בכל ארץ רצה לפגוש אותם; ואיך נאמר כאן? מדינת ישראל הפכה להיות מדינה שעולים אליה לרגל. לא היה שבוע שלא היו כאן שניים או שלושה מנהיגים שבאו לבקר ולראות את המתרחש, את ההתפתחות של המדינה הזאת.

ולמה הגענו? הגענו לכך שפתחו את המנהרה, ואמרו: המנהרה הזאת תפתח את התיירות לירושלים. מה היא פתחה? הרג של חיילים, פגיעה בביטחון מדינת ישראל, אי-עלייה לירושלים. למה הגענו? ואני נמנה עם אלה שרוצים לראות את ירושלים חזקה ורוצים לראות את ירושלים מחוזקת. אני רוצה לראות את היישובים הסובבים את ירושלים ממשיכים להתפתח, ואני רוצה לראות את היישובים האלה נותנים את הכוח ואת היכולת להיותה של ירושלים בירתנו לנצח. ולמה מוביל ראש הממשלה? הוא בא ואמר: שמעון פרס הוא זה שחוצה את ירושלים; והאיש שמביא לחצייה של ירושלים הוא ביבי נתניהו. ולכן – –

הי"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת יהושע מצא, אמור לחבר הכנסת בייגה שוחט – – –

שר הבריאות י' מצא:

– – –

אברהם שוחט (העבודה):

לא הצטרפתי לממשלה.

שר הבריאות י' מצא:

– – – זה

היו"ר ד' תיכון:

אתה יודע, כשישב שם הייתי בר-מחלוקת שלו, אבל כיבדתי אותו. כל דבר בעתו. בבקשה.

מיכה גולדמן (העבודה):

למה הגענו בעקבות הכישלון בירדן? הגענו למציאות שהיום אנחנו רואים במדינת ישראל אנשים עצובים, אנחנו רואים במדינת ישראל אנשים אשר שואלים את עצמם לאן אנחנו מובלים.

המדינה הידידותית ביותר בין מדינות ערב שעשינו אתה שלום היא ירדן, והיא הגיעה למצב שהיא לא רוצה לראות את ביבי נתניהו, כי היא ניצבה בפני מציאות שבה יש החלטה של אדם שמוכיח חוסר בגרות, חוסר ניסיון. לכן, אין דרך אחרת אלא לבקש מראש הממשלה: לך הביתה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה לחבר הכנסת מיכה גולדמן. אדוני השר מיכאל איתן ישיב.

חגי מירום (העבודה):

ישנו כאן שר הביטחון, מדובר בסוגיות ביטחוניות, אולי כדאי ששר הביטחון יגיד משהו. מה השר איתן, שהוא שר המדע – – יש פה שר הביטחון. סליחה, אני מצטער, לא הבאתי בחשבון שהוא לא ידע.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת מירום, למה אתה מזלזל בשר מיכאל איתן?

רבותי, האם אני צריך להבין שתור הקואליציה נגמר ומעכשיו לא יהיה אפשר לדבר?

חיים רמון (העבודה):

אם אתה חושב ששר המדע מתאים, השימוש באמצעים מדעיים – –

שר המדע מ' איתן:

בערך כמו ששר הבריאות התאים בזמנו לתקן את החוליים של הממשלה הקודמת.

נעמי חזן (מרצ):

אדוני, לפחות זה היה השר המקשר.

היו"ר ד' תיכון:

גברתי.

שר המדע מ' איתן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מציע שבדיון הזה, שהועלו בו סוגיות עקרוניות, אולי סוגיה עקרונית אחת בולטת, נשתדל לנהוג כפי שהעם מצפה שנבחריו ינהגו –

אפי אושעיה (העבודה):

מה אתה מטיף לנו מוסר? ראש הממשלה ברח.

שר המדע מ' איתן:

– כפי שראוי שננהג בנושא שנוגע למאבקנו בטרור.

המאבק בטרור לא נולד היום, תולדותיו הן כתולדות הציונות. מיום שהגיעו הציונות והמפעל הציוני לארץ-ישראל התחיל ממול מאבק טרוריסטי על מנת לעצור את המפעל הציוני, לפגוע בו ולחסל אותו. המאבק הזה הוא מאבק של דורות; כפי שאמרתי, הוא לא התחיל היום, ולצערנו הרב הוא לא יסתיים היום.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

מה זה קשור?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת דהאמשה, אני לא חוזר על המופע של הישיבה הקודמת.

אפי אושעיה (העבודה):

הבטיחו לנו שלום וביטחון.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אושעיה, שמעת? אני לא חוזר. הוא עדיין לא הצליח להשלים משפט אחד.

אפי אושעיה (העבודה):

באיזו זכות הוא מטיף לנו מוסר?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אושעיה, הרי הוא לא צריך לקבל ממך רשות כדי לדבר; אותו דבר חבר הכנסת דהאמשה. לא יכול להיות שלא תאפשרו לדבר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

נאפשר, אבל – – –

שר המדע מ' איתן:

המאבק בטרור היו בו הצלחות רבות, היו כישלונות. מובן שהצלחות היו רבות יותר, וחרף הטרור הערבי וחרף ניסיונותיו הגענו לאן שהגענו.

באחד השלבים של המאבק בטרור הזה, כאשר היתה ממשלה שמורכבת מהאנשים באגף הזה של הבית, קיבלנו מכות קשות וכואבות בפיגועים. אחת ההצעות שעלתה אז, נוכח גל חדש של פיגועים וסגנון שקשה להיאבק בו של פיגועי התאבדות שלא הכרנו קודם לכן, היתה ההצעה: נציב שומרים באוטובוסים. זו היתה הצעה שבמחשבה שנייה הסתבר שאין לה שום ערך.

אורי אור (העבודה):

היא הרבה יותר מאשר לפעול בירדן.

שר המדע מ' איתן:

הסתבר שאין לה שום ערך, כי את המפגע באוטובוס, או את המפגע שמגיע לשוק מחנה-יהודה עם אותו תיק "ג'יימס בונד" אי-אפשר לעצור על-ידי שומר בשוק, אי-אפשר לעצור על-ידי שומרים באוטובוסים; הוא יתפוצץ יחד אתם. המלחמה בסוג הטרור הזה איננה על-ידי מניעה והתגוננות, היא על-ידי התקפה. היא איננה על-ידי זה שמחכים לדקה התשעים ועוצרים את הטרוריסט. היא על-ידי זה שהולכים למקומות שבהם מציידים אותו באותה מזוודת "ג'יימס בונד", שהולכים למקומות שבהם מארגנים את הכספים, מגייסים את האנשים ועושים אינדוקטרינציה לאנשים שהולכים אחר כך למבצעי הטרור, לאותה תשתית טרור.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

שר המדע מ' איתן:

אני שואל אתכם: האם על הנושא הזה יש חילוקי דעות? הרי כל מנהיגי המדינה הזאת וכל מנהיגי הציונות חזרו פעם אחר פעם על המחויבות הברורה: אנחנו נכה בטרור בכל מקום ובכל עת שנחפוץ –

אורי אור (העבודה):

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

שר המדע מ' איתן:

-- לא ניתן לתשתית הטרור שום רגע של מנוחה, שום מקום של התארגנות חופשית ושום מקום שבו הוא יוכל להתארגן בשקט.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אלופי השלומיאליות אתם.

שר המדע מ' איתן:

מובן שהמאבק הזה בטרור אינו מחייב תגובה ללא מחשבה, אבל הוא כן מחייב אותנו, את כולנו, לעמוד מאחורי האמירה הברורה – אני לא רוצה לצטט, יש כאן רבים שאמרו את המשפטים האלה, אולי כולכם: נכה בטרור. אני רוצה שיקום כאן היום יושב-ראש האפוזיציה – לא אתה, חבר הכנסת אורי אור, סגן שר הביטחון לשעבר – ויגיד: אני רוצה שתהיה מדיניות שלפיה תהיה מדינה כלשהי שבה אנחנו מודיעים מראש שלא נפעל – – –

אורי אור (העבודה):

עכשיו יש מדינה כזאת, אתם יצרתם אותה.

שר המדע מ' איתן:

אין דבר כזה. אתם לא תיתנו, כך אני מאמין, וגם אתם לא תרשו אם אי-פעם תחזרו לשלטון – לא בדרך הזאת – שתהיה מדינה כלשהי, ידידותית ככל שתהיה, שבה יכינו את הפיגועים, שראש הנחש יכין בה את הארס, ואנחנו נחכה בשקט עד שיהיו פיגועים, עד שיהיו קורבנות, וננחם את העם ונאמר: אין מה לעשות – אלה קורבנות השלום.

אורי אור (העבודה):

אני לא מאמין למה שאתה אומר.

שר המדע מ' איתן:

בעצמכם הבנתם שהדרך הזאת איננה הדרך; אל תגנו עליה היום. בעצמכם הבנתם שהמדיניות הזאת הובילה בסופו של דבר לשלוש שנים שהיו בהן פיגועי שיא בכל הזמנים – – –

אפרים סנה (העבודה):

הוויכוח הוא על הטמטום, על חוסר אחריות, אין ויכוח על המאבק בטרור; הנוהל דפוק.

שר המדע מ' איתן:

אני מקווה שאנחנו שותפים לפחות בכך שאותן שנים של פיגועים חסרי תקדים לא יחזרו לעולם ונעשה יחד כל מאמץ אפשרי על מנת להילחם בטרור.

ידידי מספסלי האופוזיציה, אני קורא לכם – – –

אופיר פינס-פז (העבודה):

תקימו ועדת חקירה ממלכתית.

אפרים סנה (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סנה, תירגע.

אפרים סנה (העבודה):

הוא לא נותן תשובות.

היו"ר ד' תיכון:

הוא שמע אותך, האמן לי, במשפט הראשון הוא שמע אותך.

שר המדע מ' איתן:

חברי מספסלי האופוזיציה, זכותכם וחובתכם לומר כל מה שאתם רוצים, אבל הוציאו את המאבק בטרור מכלי הניגוח שאתם מנגחים בהם. אתם יודעים יפה מאוד שהיו רגעים – אני לא רוצה לעשות הכללות, אבל גם משורות האופוזיציה – בזמן שאנחנו, כל העם, ליווינו בדאגה את שחרור הבחורים שלנו, ישר רצו לנגח.

אתם יכולים לומר לי: מיכאל איתן, תשמע, לך קל לעשות את זה, זה לא הוגן, אתה היום בממשלה, אתה רוצה להשתיק את האופוזיציה, אתה לוקח את הנושא של הטרור ואתה מבקש שבעניין הזה לא נתקוף את הממשלה. אני אומר שאני עושה את זה אך ורק משום שיש לי תקדימים להסתמך עליהם. כאשר אנחנו היינו באופוזיציה ויושב-ראש האופוזיציה היה בנימין נתניהו –

אפרים סנה (העבודה):

תתנהג באחריות.

שר המדע מ' איתן:

– – ואתם הסתבתם עם ביקורת מימין ומשמאל, הופיע ראש הממשלה ואמר מעל הדוכן הזה את המלים הבאות – –

נעמי חזן (מרצ):

– – – יופיע ראש הממשלה – – –

שר המדע מ' איתן:

– – אדוני ראש הממשלה, הוא אמר אז ליצחק רבין, אנחנו רוצים שתצליחו, אנחנו רוצים שמבצע דין-וחשבון – –

נעמי חזן (מרצ):

– – –

שר המדע מ' איתן:

– – יצליח.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר, הוא שמע, הוא שמע.

נעמי חזן (מרצ):

שר המדע מ' איתן:

תן לי לסיים. אני אדע אחר כך מה ההבדלים.

היו"ר ד' תיכון:

חברת הכנסת נעמי חזן, הוא שמע.

שר המדע מ' איתן:

אני שומע בבית הזה ביקורת מימין ומשמאל וגם מתוך הממשלה – אמר אז ראש האופוזיציה – אבל אנחנו – הוא אומר לו – ניתן לך את מלוא האמון במימוש הזכות שלנו להילחם במחבלים. אתה תשדר זאת גם לעולם וגם לחבריך בממשלה.

אומר ראש האופוזיציה בנימין נתניהו, ובתקופה הרבה יותר פרובלמטית, ממש סמוך לבחירות, בתחילת שנת 1996. הסתבכתם בנושא –

סופה לנדבר (העבודה):

שר המדע מ' איתן:

– "ענבי זעם" בזירה הבין-לאומית. ישראל היתה מבודדת. התקפות על ישראל. היו שם – אני לא רוצה להגיד את הביטוי הזול הזה: פאשלה – היו תקלות מבצעיות ערב הבחירות. מופיע ראש

האופוזיציה ולא מצטרף לניגוח ולא בא ואומר: עשיתם פאשלות, ולא אומר: עשיתם תקלות, אלא הוא אומר ההיפך מכך. הוא אומר לכם; אדוני היושב-ראש, הוא אומר כאן – – –

אברהם שוחט (העבודה):

מיקי, מיקי – – –

שר המדע מ' איתן:

– – – על הממשלה יש – – –

אברהם שוחט (העבודה):

– – –

שר המדע מ' איתן:

תן לי לסיים, בייגה.

אברהם שוחט (העבודה):

– – – תקרא את זה, למה הגעתם. לך תקרא מה כותבים עליו בעיתונים.

שר המדע מ' איתן:

חבר הכנסת אברהם שוחט, אני חוזר ואומר, שאני מבקש מכם לגלות אותה מידה של אחריות. כאשר עמד כאן ראש האופוזיציה בנימין נתניהו ועשיתם מבצע שהיו בו חריקות והיו בו תקלות והיו בו פגיעות שלא לצורך, הוא לא עמד כאן ונזף, אלא אמר: כולנו נהיה אחראים – – –

קריאה:

– – –

שר המדע מ' איתן:

אני אקרא לך.

קריאות:

שר המדע מ' איתן:

אם ייכשל המבצע - - -

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. חבר הכנסת בייגה שוחט.

אברהם שוחט (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בייגה שוחט.

שר המדע מ' איתן:

ממשלת ישראל היתה מבודדת, גינויים בכל העולם, ובראש האופוזיציה עמד מנהיג אחראי, בנימין נתניהו, ואמר את המלים האלה - - -

אופיר פינס-פז (העבודה):

תתבייש - - -

שר המדע מ' איתן:

--- אדוני היושב-ראש ---

אופיר פינס-פז (העבודה):

מיכה גולדמן (העבודה):

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת גולדמן, הואיל בטובך לשבת.

קריאות:

שר המדע מ' איתן:

אני אוכל להמשיך?

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת פינס.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אפי אושעיה (העבודה):

הי"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אושעיה, אתה רוצה להירגע? מה קרה לך היום?

אפי אושעיה (העבודה):

שר המדע מ' איתן:

אני מצטט ---

הי"ר ד' תיכון:

אתה היום התורן?

שר המדע מ' איתן:

אולי ---

הי"ר ד' תיכון:

אני מבקש ממך עוד הפעם ועוד הפעם ועוד הפעם, תאפשר לו לדבר. הוא לא זקוק לאישורך. איש לא זקוק לאישורך.

שר המדע מ' איתן:

חבר הכנסת אושעיה, אני לא יודע אם זה מדעי או לא מדעי, אני מצטט דברים מתוך הפרוטוקול של הכנסת, ואם אתה חושב שהפרוטוקול לא משקף את הדברים שנאמרו, אתה יכול ללכת ולתקן אותו.

נדמה לי שהדברים מדויקים. ראש האופוזיציה אמר אז, באותה תקופה קשה: אדוני היושב-ראש, אין זה רגע קל, ועל כולנו לתת את התמיכה כדי להשלים את יעדי המבצע. אם יושלמו יעדי המבצע, ירווח לכולנו. אם ייכשל המבצע – הכישלון יהיה על כולנו. כך נוהגת אופוזיציה אחראית.

קריאות:

שר המדע מ' איתן:

כאשר אין חילוקי דעות – – –

קריאות:

אורי אור (העבודה):

הוא לא עונה על זה.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת אורי אור, מותר לי לעוץ לך עצה? אל תצעק. הקול של שנינו לא בנוי לצעקות.

שר המדע מ' איתן:

– – – כאשר אין חילוקי דעות על יעדי המבצע. ואני חוזר ואומר, שאני בהחלט מקווה שאין חילוקי דעות על יעדי המבצע – – –

אפרים סנה (העבודה):

יש חילוקי דעות על שיקול הדעת.

שר המדע מ' איתו:

אין חילוקי דעות על יעדי המבצע, ולכן – – –

קריאות:

שר המדע מ' איתו:

אין חילוקי דעות על יעדי המבצע – – –

היו"ר ד' תיכון:

טוב, בסדר, שמענו שיש חילוקי דעות.

שר המדע מ' איתו:

– – – אתם חולקים – בבקשה.

קריאות:

היו"ר ד' תיכון:

שמענו. הרי אמרת שש פעמים.

קריאות:

אברהם שוחט (העבודה):

שני שרים בממשלה אמרו שהם לא היו תומכים בזה אם הם היו יודעים – – –

שר המדע מ' איתן:

הממשלה הזאת מאוחדת כפי שלא היו ממשלות שנים רבות. הממשלה הזאת נתנה גיבוי מלא לראש הממשלה ולראש המוסד על בסיס הדיווחים שהתקבלו, והממשלה הזאת, על מנת למנוע תקלות בעתיד, תקלות מבצעיות, הקימה את ועדת הבדיקה על מנת שאפשר יהיה להפיק לקחים – – –

קריאות:

– – –

שר המדע מ' איתן:

– – – והממשלה הזאת – – –

היו"ר ד' תיכון:

רבותי. חבר הכנסת אושעיה, אתה לא צריך לקום. לא קראתי לך לקום. הואל בטובך לשבת. חבר הכנסת חאג'י-יחיא, מה קרה לך היום שאתה צועק כל הזמן?

שר המדע מ' איתן:

כאשר אנחנו מדברים על נושא ועדות החקירה, אז עם כל הכבוד, אני מבקש מאוד: קצת פרופורציות. היו בתולדות המדינה כישלונות רבים במאבק בטרור, האם גם אז קמתם וצעקתם שצריך להקים ועדת חקירה ממלכתית? היה כישלון בפרשת לילהאמר, זה לא דומה? מדינה ידידותית. היתה תקלה, תקלה בזיהוי, נגרם נזק קשה מאוד – – –

קריאות:

– – –

אפרים סנה (העבודה):

--- יש הבדל בין תקלה מבצעית לבין החלטה מדינית מטומטמת --- אחריות ---

שר המדע מ' איתן:

חבר הכנסת אפרים סנה, אני שמעתי ויודע ציטטה מפ"ך. כאשר היו הפיגועים אתה אמרת, אתה אמרת אז בתגובה על פיגועי ה"חמאס", ואני מצטט אותך, אולי לא במלה מדויקת כזאת או אחרת, אבל את רוח הדברים, אתה אישית אמרת: עלינו להילחם בטרור ה"חמאסי" בכל מקום, כמו שהיה במינכן ---

אפרים סנה (העבודה):

נכון מאוד.

שר המדע מ' איתן:

--- בכל מקום. גם ירדן זה כל מקום.

קריאות:

שר המדע מ' איתן:

גם ירדן זה כל מקום.

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סנה.

שר המדע מ' איתן:

כל מקום זה גם ירדן. אם המבצע הזה ---

אפרים סנה (העבודה):

שר המדע מ' איתן:

--- אם המבצע הזה

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סנה.

שר המדע מ' איתן:

--- אם במבצע הזה לא היתה קורית תקלה מבצעית והוא היה מצליח, הייתם אומרים: בשכל, מצוין ---

קריאות:

חיים רמון (העבודה):

--- עוד יותר גרוע. היה עוד יותר גרוע.

שר המדע מ' איתן:

--- צריך לעשות כך, זאת מדיניותנו. אבל אתם תופסים ---

חיים רמון (העבודה):

אפרים סנה (העבודה):

שר המדע מ' איתן:

אני חובב שחמט. בשחמט יש מושג "א קיביצער". "א קיביצער" לא עושה לעולם טעויות. הוא מסתכל מאחורי השחקן, ואחרי שהשחקן עושה טעויות, וכשהוא מבין, הוא אומר: שמע, טעות, טעות, טעות. אתם "קיביצערים" עכשיו. אתם "קיביצערים", אבל אתם גם מתנהגים כך. מה אתם רוצים?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

שר המדע מ' איתן:

מה אתם רוצים? אתם עצמכם אומרים כי צריך להילחם בטרור בכל מקום. הממשלה הזאת עושה את זה. היא נלחמת בטרור בכל מקום. היתה תקלה מבצעית.

חיים רמון (העבודה):

לא.

אפרים סנה (העבודה):

לא.

אורי אור (העבודה):

לא.

אברהם שוחט (העבודה):

לא.

אופיר פינס-פז (העבודה):

תתבייש לך.

שר המדע מ' איתן:

אתם עכשיו, כמו ה"קיביצער", צועקים — — —

אפרים סנה (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת סנה, מה קרה לך היום?

שר המדע מ' איתן:

אני רוצה לחלוק מחמאות לסגן שר הביטחון לשעבר אורי אור.

אברהם שוחט (העבודה):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת בייגה שוחט, תירגע. גם אני קורא את ה"אקונומיסט".

חיים רמון (העבודה):

למה הבאתם את אבו-מרזוק, שהוא בכיר ממשעל, לירדן? הוא יותר בכיר. תגיד למה.

שר המדע מ' איתן:

אני אשיב לך. ההחלטות – – –

אורי אור (העבודה):

– – –

דוד צוקר (מרצ):

– – –

היו"ר ד' תיכון:

רבתי, זה לא הולך כך. חבר הכנסת דדי צוקר, הוא מדבר.

דוד צוקר (מרצ):

רציתי לומר לו, שראש הממשלה הוא ה"קיביצער" של עצמו, והוא צריך להגיד לעצמו: טעות, טעות.

שר המדע מ' איתן:

אני מציע שביתת נשק לשתי דקות. רציתי לחלוק מחמאה לאורי אור, אז תנו לי לפרגן לו. באחד הראיונות של חבר הכנסת אורי אור ברדיו שמעתי אותו אומר, שיש שאלות בדמוקרטיה, שבסופו של דבר מי שצריך להכריע בהן זה העם, זה הציבור. למישהו יכולה להיות השגה על נכונות המדיניות של הממשלה הזאת. אבל הפלת ממשלה לא נעשית על-ידי ועדות חקירה. הפלת ממשלה נעשית כאן, בבניין הזה, על-ידי רוב שאתם לא מצליחים לגייסו. הפלת ממשלה נעשית בבחירות, שב-20 השנה האחרונות לא הצלחתם בהן במיוחד. זאת הדרך להפיל ממשלה, לא באמצעות ועדות חקירה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

גם זה יבוא.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

שר המדע מ' איתן:

פעם אחר פעם אתם נוקטים כל מיני תרגילים עקיפים על מנת להפיל את הממשלה הזאת, ולא בדרך הישירה. התפרסמו תוצאות הבחירות, הגשתם ערעור, אמרתם: לא ספרו נכון את הקולות, היה צריך לעשות חישוב אחר של ספירת הקולות, בנימין נתניהו לא נבחר. זה נפל. אחר כך אמרתם: תוצאות הבחירות זויפו. אחר כך אמרתם: יש כשל מוסרי, רצחת וגם ירשת. כאילו לא היו בחירות והעם לא קבע. אחר כך, בכל הזדמנות, אמרתם כל מיני דברים. כאן עלתה אחת הדוברות הבולטות ואמרה: נתניהו -CIA הוא סוכן ה-

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

אולי תדבר לעניין?

סאלח סלים (חד"ש-בל"ד):

שר המדע מ' איתן:

אחר כך רציתם ועדות חקירה, כל יום ועדת חקירה.

יכול להיות שיש לכם השגות על הממשלה, ובטוח שאתם רוצים שהממשלה הזאת תיפול. תעשו את זה בדרך שעושים בממשל דמוקרטי, על-ידי פתק הבוחר, על-ידי הצבעה בכנסת, והשאירו לשיקול דעתו של הבוחר את ענייני המדיניות. אין לי ספק, שבתום ארבע שנים, כאשר נתניהו וממשלתו והקואליציה יתייצבו בפני הבוחר, והבוחר יצטרך לשאול את עצמו אילו ארבע שנים היו טובות יותר, מכל ההיבטים, שנות השלטון של ממשלתכם או שנות השלטון של ממשלתנו, באילו ארבע שנים היו יותר או פחות פיגועים ואיך היה המצב הביטחוני, באילו ארבע שנים היה המצב הכלכלי טוב יותר – הוא ייתן את הכרעתו.

אדיסו מאסלה (העבודה):

אל תזלזל באינטליגנציה של הבוחר.

שר המדע מ' איתן:

מזה אתם פוחדים; לכן אתם מחפשים כל מיני תחליפים, של ועדות חקירה ובתי-משפט וכל מיני דרכים אחרות. כי אתם יודעים שבדרך הישרה הזאת, של כנסת, של הבחירות, אתם לא תצליחו.

אני רוצה לסיים ולומר, ואני פונה פעם נוספת, תסתכלו סביב, אנחנו כולנו סביב, מי אנחנו – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אולי תתייחס לעניין?

אורי אור (העבודה):

שום תשובה לא נתת.

שר המדע מ' איתן:

תסתכלו מי אנחנו. מי אנחנו? כולנו מיעוט ציוני קטן, בתוך מרחב ענק שנתן גיבוי לטרור, שמנסה עד היום לסייע לאותו טרור, שלא הניח נשקו לרגע. במקרה הכי טוב הם מעלימים עין. וכולנו צריכים להתמודד. אנחנו מתמודדים ביחד. הקורבנות הם קורבנות שלנו. הלוחמים הם לוחמים שלנו. אנא, הוציאו את המאבק בטרור מהניגוח האופוזיציוני.

היו"ר ד' תיכון:

תודה.

המלחמה ב"חמאס"

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו עוברים להצעה הבאה לסדר-היום: המלחמה ב"חמאס". חבר הכנסת גדעון עזרא, בבקשה.

חיים רמון (העבודה):

האם השר איתן יענה גם על ההצעה הזאת?

היו"ר ד' תיכון:

הוא גמר לענות.

חיים רמון (העבודה):

אז מי יענה לחבר הכנסת עזרא?

היו"ר ד' תיכון:

אם הוא ירצה, הוא יענה.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, השר איתן, אני יודע שנושא המלחמה ב"חמאס" פחות מרתק מאשר התקפות על ראש הממשלה, אבל לפי דעתי הנושא הזה הוא הנושא העיקרי שעומד לפנינו, והייתי רוצה לפתוח בדברים שהספיק להגיד השיח' יאסין מאז שחרורו מהכלא.

לפני חזרתו ארצה אמר השיח' יאסין: "אנו תנועה פוליטית ואנו תנועת ג'יהאד, ואין לנו באסלאם מדיניות נפרדת מן הג'יהאד, והג'יהאד אינו עומד בנפרד מעקרונות המוסר".

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

הוא אמר עוד דברים. הוא אמר שרוצים שלום.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

אני אגיד את כל הדברים שהוא אמר, שאני יודע אותם.

רבותי, אדון חאלד משעל נמנה עם אותה תנועה פוליטית שלא מבדילה בין האסלאם לבין הג'יהאד.

ב-8 באוקטובר אמר השיח' יאסין: "יש לי בית ואדמה באשקלון. אנו תובעים רק את זכותנו ולא מעבר לכך. איננו שונאים את היהודים, אבל אילו לקח אחי המוסלמי את ביתי וגירש אותי ממנו, הייתי נלחם בו. וכאשר היהודי עושה זאת, אני נלחם בו". הוא מתכוון לבית שלו באשקלון.

: ה"חמאס" לא יפסיק את הג'יהאד שלו עד שחרור CNN-ב10 באוקטובר אמר השיח' יאסין ל- הסנטימטר האחרון של פלשתיין.

ובאותו יום אמר לעיתון "די וולט": אני מסרב לקיים משא-ומתן ישיר עם ישראל וצופה היעלמותה של המדינה בעתיד הקרוב. אינני מתכוון להשתתף במשא-ומתן אפילו יענו תביעותינו.

ולשבועון "פוקוס" המשיך ואמר: הפסקת אש אין משמעותה שלום של קבע.

כפי שאתם שומעים ממנו ומחסן נסראללה, אנו חיים במזרח תיכון שרחוק מלהיות חדש. אירן מייצרת טילים ארוכי-טווח ומבקשת להצטייד בנשק גרעיני. ה"חמאס" שולח מסוריה, מירדן ומסודן זרועות לשטחנו, שגם בו יש קנים שיש לבערם. כמה מאות אנשי "חיזבאללה", בתמיכה אירנית וסורית, נלחמים בכוחותינו בצפון. גורמים אסלאמיים קיצוניים נלחמים בשלטון המצרי והאלג'ירי. הם לא עושים הנחות לערבים, וודאי שלא יעשו כן לנו הישראלים.

אנו בתקופת חירום לאומית. איש לא מבטיח לנו שמחר לא יהיה פיגוע התאבדות נוסף ושלא נשלם פעם נוספת מחיר יקר בלבנון.

חברי הכנסת, נפסיק להלקות את עצמנו. עלינו להילחם באויבינו, ואם נכשלנו, אין לנו אלא לתקן, להפיק את כל הלקחים ולהמשיך הלאה. אין לנו מדינה אחרת מלבד ארץ-ישראל.

ולכן, חובתנו: 1. לשים את היד על שלושה מחבלים, שלושה מחבלים שנוטלים חלק בפיגועים החל מפברואר-מרס 1996, בזמן הממשלה הקודמת, ועד עצם היום הזה. מדובר במוחי אל-דין שריף, מוחמד דיף ועאדל עוודאללה. מלחמת חורמה בהם, עם הרשות הפלשתינית, או בלעדיה – זו המטרה שהשב"כ צריך להציב בפניו. כל השאר פחות חשוב.

2. לשים קץ לפיגועי ה"חיזבאללה" בחיילינו באזור הביטחון ולנהל מלחמת חורמה בנושא זה. לכך נבחרנו ובכך ניבחן.

3. להתארגן לקו גבול בצפון שלא יאפשר חדירת חוליות, אם וכאשר נחליט להתארגן אחרת.

4. לכנס את טובי המומחים שיבדקו את האופציות השונות בלבנון ופתרונות אפשריים למצב בלתי אפשרי זה. להפסיק להצהיר ולפעול יותר.

5. על הממשלה לחייב קיום שיתוף פעולה מלא בין ארגוני המודיעין של מדינת ישראל, בלי האשמות הדדיות, עם שקיפות מלאה ביניהם, ואם נדרש – לקבוע מתאם-על לגופים אלה.

6. לשאוף לשיתוף פעולה בין-לאומי למלחמה בטרור, מכל מדינות העולם החופשי. לדרוש מסוריה להפסיק לתמוך ב"חמאס" השוכן בתוכה וב"חיזבאללה".

7. למנות את טובי המוחות למשא-ומתן עם הפלשתינים, להודיע על המקובל עלינו, לא לוותר על ביטחוננו ועל עקרונותינו בארץ-ישראל.

8. לעשות סדר בביטחון הפנים. להפסיק את ההפקרות בנושא גנבות הרכב.

9. לאפשר לפלשתינים לעבוד בישראל מחד גיסא, ולמנוע חדירת אנשים ללא רשיון מאידך גיסא, תוך הוצאת צווים רלוונטיים כדי להקשות על היריב.

רבותי, כל העם מאוחד בציפייה לעשייה זו. כל העם צריך להתאחד מאחורי משימות אלו, ללא הבדל בין קואליציה לאופוזיציה. אנחנו מתעסקים יותר מדי בנושאים שאינם רלוונטיים. על כולנו להירתם למטרות אלו. עלינו, על הכנסת וועדותיה, לסייע ככל יכולתנו ולדרוש עשייה זו.

אני קורא גם לעיתונות לבחון את המערכת, לבקר אותה ולא לוותר כהוא זה למי שחורג מהעשייה.

אנו שולחים ברכתנו לעושים במלאכה, המקריבים את חייהם. חובתנו שלא נשלח אותם לשווא.

אנו מחזקים את ידיה של הממשלה, שתדע להתלכד סביב ראש הממשלה במטרה להפחית את האיומים, ובמקביל – לנסות הכול על מנת שנגיע לשלום אמיתי. תודה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה לחבר הכנסת גדעון עזרא.

אופן פעולתו של ראש הממשלה בתקופת משבר

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לסעיף הבא: אופן פעולתו של ראש הממשלה בתקופת משבר – הצעותיהן של סיעות מרצ והעבודה. ינמק – חבר הכנסת רן כהן. אדוני חבר הכנסת רן כהן, בבקשה.

דוד צוקר (מרצ):

יש לפנינו נואם.

קריאה:

לא, לא.

דוד צוקר (מרצ):

רגע, הוא פה. הוא הופיע, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת רן כהן, בבקשה. עשר דקות.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, אדוני השר, חברות וחברי הכנסת, חברי הכנסת צוקר ואופיר פינס, שישבו מול מצודת-זאב רק יומיים, החתימו 2,500 אזרחים שקוראים לראש הממשלה נתניהו: לך הביתה. אבל מאחר שראש הממשלה לא מכבד את נוכחותנו כאן, אין להם דרך אחרת אלא להביא את הטפסים האלה ולשים על שולחנו.

נדמה לי שקריאת האזרחים, עוברים ושבים ברחוב: ראש הממשלה לך הביתה – זה לגיטימי.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת רן כהן, סליחה. חבר הכנסת בדש, אני מבקש לא להפריע לחבר הכנסת רן כהן לשאת את דבריו.

רן כהן (מרצ):

אדוני היושב-ראש, תודה רבה לחברי הכנסת אופיר פינס ודדי צוקר. אני מבקש באמת שהסדרנים יעבירו זאת לראש הממשלה.

רבותי חברי הכנסת, שנה טובה וגמר חתימה טובה לכל בית ישראל. באמת צריך להתפלל לשנה הרבה הרבה יותר טובה כדי שתהיה סתם שנה טובה, אחרי הכישלונות הנוראיים בשנה האחרונה מידיה של הממשלה הזאת.

אדוני היושב-ראש, בימי חגים אלה מסתובבים המוני אזרחים טובים, מגוונים שונים בחברה הישראלית, עם לב נחמץ, עם תחושת עלבון, זעם ותדהמה על השפל והתחתית שהגענו אליהם עם מעלליה המחפירים של הממשלה הזאת. והכי חשוב – המונים מסתובבים ודאגות כבדות מאוד על לבם מפני מה שעוד עלול לקרות בשנה הקרובה.

בשנה האחרונה עשה ראש הממשלה נתניהו את כל המהלכים הרצוניים והמכוונים ואת כל המהלכים המוטעים והכושלים, שגם אלה וגם אלה הביאו לחיזוק כוחות הטרור והשנאה, ה"חמאס", ה"חיזבאללה" ואירן בעולם הערבי, ולפגיעה בכוחות השלום ובראשם המלך חוסיין, הנשיא מובארק ויאסר ערפאת.

אדוני היושב-ראש, בידיעה שיש לנו רק פרטנר פלשתיני אחד לשלום – הרשות הפלשתינית, עשה נתניהו את כל המהלכים הרצוניים להערכתו ואת כל השגיאות כדי להחליש את הרשות הפלשתינית ולחזק את ה"חמאס" הטרוריסטי.

תחילת השנה הקודמת בטעות הנוראה, הקטלנית, עם פתיחת המנהרה בירושלים, אובדן החיים ושפך הדם הנורא; המשכה בביזיון ההצעה להעביר רק 2% מהשטחים הפלשתיניים לידי הרשות הפלשתינית במסגרת הפעימה הראשונית; נפילה קשה החלה עם התחלת הבנייה בהר-חומה, בטענה שהתבררה מהר מאוד כשקר, כאילו בונים במקביל לה גם לערבים בירושלים, בה בשעה שהתברר שהכול שקר ובונים רק ליהודים בהר-חומה על אדמה יהודית וערבית; לאחר מכן כאילו חיפשו פרובוקציה מכוונת והחלו בהרחבת ההתנחלויות; אחר כך הסגרים ועצירת הכסף הפלשתיני מהרשות הפלשתינית; ועכשיו הביזיון הגדול בירדן.

קחו אותם, חברי הכנסת, אחד אחד. במי פגעה ואת מי חיזקה פתיחת המנהרה – ב"חמאס" או ברשות הפלשתינית? ברור לכל ילד שהיא החלישה את הרשות הפלשתינית וחיזקה את ה"חמאס". במי פגעה ואת מי חיזקה הפעימה הראשונה שלא היתה – ברשות הפלשתינית או ב"חמאס"? היא פגעה ברשות וחיזקה את ה"חמאס". במי פגעה ואת מי חיזקה הבנייה רק ליהודים בהר-חומה – ברשות הפלשתינית

או ב"חמאס"? שוב פגעה ברשות הפלשתינית וחיזקה את ה"חמאס". זה מה שנתניהו עושה, זה מה שהוא רוצה. במי פגעה ואת מי חיזקה כל פרשת ראס-אל-עמוד? שוב פגעה בפרטנר הפלשתיני לשלום וחיזקה את האויב הטרוריסטי.

צבי הנדל (מפד"ל):

רן כהן (מרצ):

ובמי פגעו הסגרים ועצירת הכסף הפלשתיני לרשות הפלשתינית? שוב פגעו ברשות הפלשתינית וחיזקו את ה"חמאס", שלו יש קרנות רווחה שעמן הוא עושה צדקה אצלו, בשכונות שלו.

אדוני היושב-ראש, נתניהו הוא כישלון מסוכן המחזק בקביעות את אויבי השלום הטרוריסטים ומחליש את הפרטנרים היחידים לשלום ולפשרה. או משום שכך הוא רוצה או משום שאינו מבין שאין ואקום במדיניות וצריך לבחור פרטנר ועמו לעבוד ולהתקדם לשלום, וכי אם הוא אינו עובד עם הרשות הפלשתינית ועם ערפאת, יהיו שגיאותיהם ומחדליהם אשר יהיו, הוא עצמו מחזק את ה"חמאס". כל הכרזות ביבי, נוא ובזק על העקביות של המלחמה בטרור לא יעזרו להם במאומה. ביבי נתניהו מחזק את כוחות הטרור, מרצונו או שלא מרצונו.

צבי הנדל (מפד"ל):

רן כהן (מרצ):

יתר על כן, הרשות הפלשתינית אינה ניצבת לבדה בעולם הערבי, אדוני היושב-ראש. ערפאת הוא חלק מחזית ערבית כוללת, שבראשה עומדים המלך חוסיין והנשיא מובארק, חזית המבקשת להוביל את תהליך השלום והמתיונות במזרח התיכון, ובראש החזית הזאת עומדת מנהיגות שנגדה עומדים אירן, סדאם חוסיין וה"חמאס", וביבי נתניהו צריך לבחור עם מי הוא הולך – עם חזית השלום הערבית, או שהוא הולך עם חזית הסירוב הערבית.

כאשר ראש הממשלה פותח את המנהרה ושובר את הפעימה הראשונה ועמה תהליך השלום, ובונה בהר-חומה, ולבסוף מתפשר עם מיליונר אמריקני על ראס-אל-עמוד ולא עם הרשות הפלשתינית, הוא מחליש את ערפאת ומחזק את ה"חמאס". ולא רק זה, אלא הוא מחליש את המלך ומחליש את הנשיא מובארק ואת כוחות השלום ומחזק את אירן ואת ה"חיזבאללה" ואת סרבני השלום. זה מה שביבי עושה.

אדוני היושב-ראש, חברות וחברי הכנסת, כבר עד כאן אפשר היה לבוא ולומר לראש הממשלה: לך הביתה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אתה חושב – – –

רון כהן (מרצ):

ביבי, אתה מוציא שם רע לשכל היהודי. אתה מבייש את התבונה והמוסר של ישראל. ביבי, אתה מבזה את המושג "אחריות לאומית" ומתחמק מהמושג "אחריות אישית". אתה לא מפנים ולא מבין שמדיניות משחקת בדם ונועדה לחסוך דם. אתה לא מבין עוד שבהחלטה אחראית אחת שלך אתה יכול להציל יותר חיי אדם מכל הרופאים המשתילים איברים במשך שנה שלמה. אבל אתה ממשיך לנהוג בהפקרות ולהפקיר בעקבות זה גם חיי אדם.

איך אתה נסחף, ביבי נתניהו? אם באמת המנוול חאלד משעל הוא-הוא המפגע מספר אחת של ה"חמאס", לוויתן, כמו שאמרת, אז איך לא התרעת בפני המלך חוסיין שיגרש אותך, שיסלק אותך, שיחסום אותך? ואם הוא לא לוויתן כל כך גדול אבל גם לא דג רקק, אז אתה מאשים בעצם את המלך חוסיין שהוא מחזיק תחת כנפיו את המפגע מספר אחת, ועם המלך הזה אתה רוצה שלום? ואם הוא לא לוויתן כל כך גדול, בשביל זה אתה מסכן את כל הפעולה הנוראה הזאת על אדמת ירדן ואת עתידו של המלך ואת שלטונו? זאת אחריות או שזאת הפקרות של מנהיג מדינת ישראל? בעיקר שאתה כבר יודע מזמן, ראש הממשלה נתניהו, שעסקן פוליטי כזה כמו המנוול חאלד משעל, גם אם היה מת אפשר להחליפו ביום אחד, ואת הנושא הזה למדנו גם מהיום שבו נעצר אבו-מרזוק בארצות-הברית ושותק מבחינת התפקוד שלו בתוך ה"חמאס".

אדוני היושב-ראש, ראש הממשלה לא רק שלא חשב מה יקרה אם המבצע הזה ייכשל, הוא אפילו לא חשב מה יקרה אם המבצע הזה יצליח. כי אם היה המבצע הזה מצליח, התוצאות יכלו להיות נוראות עוד יותר מכפי שקרה כאשר המבצע הזה נכשל. לכן, לא בכישלון של המבצע האשם, אלא במבצע עצמו ובתכנון שלו ובמקום שבו הוא נערך.

אדוני היושב-ראש, ראשית, ברור לכל בר-דעת, שהתגובות בפיגועים כאלה היו מייד ברחובות ירושלים, תל-אביב וישראל, ודם נקיים היה נשפך בשל פעולות לא אחראיות מן הסוג הזה. שנית, צריך באמת להכיר את הערבים. אתה רוצה, ראש הממשלה, לעשות שלום עם מנהיגים ערבים ולא יודע איך לכבד מלך ערבי? אתה לא מבין שכשהמלך מארח את אנשי הביטחון שלך בעמאן, וכשהוא, המלך, הולך לבקר בבית-החולים את המאבטחים הישראלים שנפגעו בידי הירדנים, ועוד מכריז על פרס למי שימסור מידע על המפגעים – כל זה קורה שלושה ימים לפני הפיגוע במשעל – אתה, נתניהו, שולח מאחורי גבו של המלך את המפגעים האלה באותו יום שבו המלך מבקר בבית-החולים כדי שיהרגו על אדמתו? אתה לא מבין שבזה אתה הופך את המלך למשתף פעולה שלך? אתה לא מבין שאתה מביא עליו כלימה ואימה שהוא יחוסל בעקבות האי-כיבוד הזה, שבו אתה לא מבין מה זה אירוח אצל שליט ערבי שאתו אתה רוצה שלום?

אדוני היושב-ראש, לראש הממשלה בישראל יש משימה עליונה ראשונה – למנוע מלחמות ולעשות שלום. כדי להשיג זאת צריך לבנות יחסי אמון וכבוד הדדי והידברות עם המנהיגים הערבים.

ביבי נתניהו לא רק שאינו מסוגל לבנות יחסי אמון כאלה, אלא הוא הוכיח בתקופה קצרה שהוא הצליח להרוס את יחסי האמון גם במקומות שבהם היה לו אמון עצום ואשראי עצום.

אם זה ראש ממשלת ישראל שחזקה עליו לבנות שלום, ובלי הכימיה ויחסי האמון והבנה עם מנהיגים ערבים אין לו שום סיכוי להשיג את השלום בעבור עם ישראל, אדוני היושב-ראש, אין מוצא אלא להגיד לביבי נתניהו: לך הביתה, תן למנהיגות אחרת את הסיכוי לבנות את האמון עם המנהיגים הערבים כדי להשיג אתם שלום וביטחון. תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

אני מודה לך מאוד. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אחריה – חבר הכנסת יוסי ביילין, ואחריו – חבר הכנסת רחבעם זאבי.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת רן כהן, בתקופה שאתם הייתם בממשלה היו יותר שלום ויותר ביטחון?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, ראש הממשלה בנימין נתניהו נהג בחוצות עמאן ממש כמו קאובוי של חצות, ממש ג'ון ויין במזרח הפרוע.

ממשלה הנוקטת טרור אישי, שיטת חיסולים, תורמת ישירות ונושאת באחריות ישירה למעגל הדמים ומעניקה צידוק לפיגועים. לכן ממשלת נתניהו, במעשיה ובמחדליה, תורמת שוב ושוב למעגל הדמים שממנו סובל הציבור הישראלי, שממנו סובלים כל העמים באזור.

אבל, כמו מהמר כפייתי, ראש הממשלה חוזר ויורה מן המותן, ואחר כך עוד מעמיד פני מסכן בראיונות שיש לו בכלי התקשורת.

לפעמים יש הרגשה, שראש הממשלה נתניהו חי בעצם, אבל חי באמת רק בתחומי הקופסה הטלוויזיונית. כאשר הוא יכול להפליא בלהטוטים מילוליים הוא מראה את כשרונו, אבל כישלון נשאר כישלון גם כאשר המלל נשפך וגם כאשר שרים ושרים בכירים ממלאים פיהם מים ולא אומרים לעם מה שהם באמת חושבים.

חברי הכנסת, תהום אמיתית פעורה בין הבטחות נתניהו לבין הדברים – – –

היו"ר ד' טל:

סליחה, חברת הכנסת גוז'נסקי. חבר הכנסת דוד צוקר, מאוד לא יפה להפנות את הגב לדוברת. בבקשה, גברתי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

תהום פעורה, חברי הכנסת, בין הבטחות נתניהו לבין הדברים הקשים המתרחשים תחת שלטונו. לכן כבר הגיע הזמן שהציבור יגיש לו את שטר החוב וידרוש את פירעונו.

ראש הממשלה, הבטחת שלום. הבטחת שלום, ולא סתם שלום אלא שלום בטוח. אתה הורס בשיטתיות את התהליך המדיני, מערער את השלטון של בעלת הברית, הרשות הפלשתינית, ומעדיף הרחבת התנחלויות ופרובוקציות נוסח ראס-אל-עמוד או הר-חומה על פני השגת שלום. אתה מעדיף, ראש הממשלה, מלחמה רבת קורבנות בלבנון על שלום מכובד עם סוריה.

אתה הבטחת, ראש הממשלה, שגשוג כלכלי. הבטחת שערי הפיתוח יפרחו, הבטחת שוויון לאוכלוסייה הערבית, הבטחת לדאוג לנשים, לילדים ולקשישים. אבל ערי הפיתוח קורסות, מספר המובטלים הולך וגדל, העשירים נעשים עשירים יותר, גורפים את השמנת, בעוד העניים בקושי מגרדים את תחתית הסיר, ואילו הפנסיונרים – גם בהם אתה רוצה לפגוע ולקצץ בפנסיות שלהם.

150 פועלות במפעל "גיבור" ביאנוח רוצות לדעת היכן הן יעבדו מחר, ולמשרד העבודה לא רק שאין תשובה, הם בכלל לא הגיעו לשם. 180 עובדי מפעל "עץ לבוד" שפוטרו – לאן הם ילכו בגיל 50 ו-60? היכן ימצאו עבודה?

אדוני ראש הממשלה, אנחנו מבקשים – תנו לנו לחיות בארץ הזאת. למען בנים חיים אמהות אמיצות מפגינות, מארגנות פעולות מחאה ותובעות לצאת מלבנון. אני זוכרת את ההפגנות שהיו ב-1982. אני זוכרת את המערכות החזקות שניהלנו אז, ואני גאה בכך שנשים ישראליות, שאמהות אמיצות אינן יושבות בבית אלא יוצאות ואומרות: די, נמאס. די, מספיק. די, מספיק להרוג. די, מספיק ליהרג, הגיע הזמן לעשות שלום, שלום אמת.

ראש הממשלה חייב לציבור הישראלי תשובה: מה הוא עושה באמת למען עתיד ישראל, למען שלום ואזרחיה, יהודים וערבים, למען העתיד של הילדים, למען העתיד של שני העמים. הוא חייב לנו תשובה, משום שעד עכשיו כל המעשים שלנו גררו אותנו מאסון לאסון. כי מה קורה? איך עובדת השיטה הזאת של ראש הממשלה? השיטה הזאת עובדת בצורה ברורה מאוד: עורמים מכשול ואחר כך עובדים חודשיים, שלושה, חמישה, להסיר את המכשול. עורמים עוד מכשול – עוד לעבוד להסיר את המכשול.

במה עוסקים עכשיו? בלתקן את מעשה האיוולת הרה האסון הזה של ההתנקשות, של מעשה הטרור בעמאן. עכשיו עוסקים בנושא הזה. קודם היה צריך לתקן את הר-חומה. קודם היה צריך לתקן את ראס-אל-עמוד. לכן אין זמן, פשוט אין זמן לדבר על שלום. אין זמן לדבר על ביצוע הסכם הביניים. אין זמן לדבר על הפעילות. הרי עוסקים.

נחוצה לנו ממשלת שלום, שבכנות וביושר תבצע את הנסיגה מהשטחים ואת יתר סעיפי הסכם הביניים, שתוביל את ישראל לשלום עם המדינה הפלשתינית שתקום בצדה, שתהפוך את ירושלים לעיר של שלום, בירה של שתי מדינות.

נתניהו אינו רוצה, אינו מסוגל להגיע לשלום; אינו רוצה ואינו מסוגל לדאוג לציבור; אינו רוצה ואינו מסוגל לקדם את החברה הישראלית. לכן נתניהו צריך ללכת הביתה.

הי"ר ד' טל:

תודה, גברתי. חבר הכנסת יוסי ביילין, בבקשה, אדוני, במסגרת חמש דקות.

יוסף ביילין (העבודה):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, מה שקרה בפרשת משעל איננו תאונת עבודה של מי שנלחם בטרור בכל מקום, בכל זמן, אלא טעות חוזרת בשיקול דעת. אילו היה מדובר בטעות אנוש בביצוע, היה אפשר להסיק מסקנות מבצעיות, לנשוך את השפתיים. אבל מדובר בטעות אנוש בהחלטה, והטעות הזאת חוזרת, והטעות הזאת היא סינדרום.

על הנזק כבר דובר: היחסים עם ירדן, חשיפת חולשה ביצועית שלנו, חשיפת השימוש בנשק בעייתי מאוד והחלשת ערפאת מול ה"חמאס". הבעיה היא, שבראש פירמידת האחריות של ישראל עומד אדם שיש ספק כבד אם ביכולתו לשאת באחריות הזאת. זה איננו ספק שלנו, של מנהיגות השמאל. זה ספק של שמיר, ספק של ארנס, של בגין, של מרידור, של אנשים שמגיעים כל יום ראשון לישיבת הממשלה, שמגיעים כל שבוע לישיבות הקבינט, שדואגים לומר זאת לתקשורת ברמז או ביותר מרמז. יש כאן בעיה גם של מי שרומז וגם של מה שנקרא שתיקת השרים.

המלחמה בטרור, שהיא דבר נכון ולגיטימי, הופכת להיות מפלטו של הנכשל. לאחר כל כישלון מסביר המסביר הלאומי שלנו, שמדובר במאבק נגד הטרור, התקשורת והאופוזיציה. במקום נאום יש סטנסיל, יש רק צורך להחליף את השגיאה, את הטעות.

אני שואל, כשאני שומע את הדברים שוב ושוב: מה פירוש הדבר "אני לוקח על עצמי את האחריות"? לאן לוקחים את האחריות? האחריות לסכנה של מלחמה עם סוריה. אני שומע את שר הביטחון בערב יום כיפור מדבר על כך שנמנעה מלחמה. שמחתי מאוד שנמנעה מלחמה, אבל מתי בארבע השנים שקדמו לכך דיברנו על מלחמה עם סוריה? שפל ביחסים עם ארצות-הברית, שפל ביחסים עם רוסיה, עם מצרים, עם ירדן; אובדן יחסים עם עומאן, עם קטאר, עם תוניסיה, עם מרוקו, כמעט אובדן מוחלט של היחסים הללו; אי-חתימה על ההסכם על המעמד המיוחד שלנו באירופה; שיא של קורבנות בלבנון;

הפסקה של המגעים עם סוריה; ביטול השיחות הרב-צדדיות; שיא באבטלה; שפל בהשקעות וירידה ברמת החיים, פעם ראשונה בעשר שנים, ופרשת בר-און, החמורה מכולן בעיני. לאן לוקחים את האחריות? לחופשה בקיסריה? למנוחה בגליל? לסיור המודרך במעון המשופץ?

האמת היא שזה לא פלא שראש הממשלה מאכזב את התומכים שלו. אני יכול להבין את זה. אני חושב שהשיא שלו הוא שהוא הצליח לאכזב אפילו אותנו.

אני מוכרח לומר פה מלה אישית. אמרתי לעצמי, אחרי הכול, לא פשוט לוותר, להפסיד, אבל מדובר באיש צעיר, פרגמטי, שירצה מאוד להצליח, שיעשה מאמצים גדולים כדי להצליח, שאולי הרצון שלו להצליח עולה על התפיסה האידיאולוגית שלו. כמה גרוע זה כבר יכול להיות? אני אומר יותר מכך: לפני שנה וחצי, כשעלתה שאלת ממשלת האחדות הלאומית, אני, עבדכם הנאמן, לא פסלתי את הרעיון, כי אמרתי, יכול להיות שביחד יהיה אפשר להוביל למשהו, להתקדמות בתהליך השלום. אני רוצה לנצל את ההזדמנות הזאת ולהודות לבנימין נתניהו על שלא הציע למפלגת העבודה להצטרף לממשלתו. אני יכול לגלות לו סוד: אילו היה מציע למפלגת העבודה להצטרף לממשלתו כאשר הוא הקים אותה, לפני שנה וחצי, אני מעריך שהיינו מצטרפים. אם היינו מצטרפים, היינו מצטרפים לממשלה בהנהגת ראש הממשלה הרע ביותר של ישראל מאז קומה, ואינני חושב שהיינו מונעים את הטעויות שהתרחשו במשך התקופה הזאת.

ועוד מלה אחת: אילו השיטה היתה השיטה הקודמת, שוויתרנו עליה, לצערי, ובחרנו במקומה שיטה של בחירות ישירות – וכאן אני בהחלט חושב שמפלגתי שלי צריכה להכות על חטא במידה רבה מאוד – אילו היתה השיטה הקודמת קיימת, אני חושב שהיינו פונים באופן אחראי לראשי הליכוד והיינו אומרים להם: בחרו מתוכם מישהו אחר, ואנחנו נימנע בהצבעת אי-אמון.

הדבר הזה יכול היה להתרחש אז. הוא לא יכול להתרחש היום. הדרך היחידה שנתרה כדי לתקן את המצב, שהוא מאוד מאוד בעייתי – ואני נזהר מאוד במלותי – היא לחזור אל הבוחר, וכל מה שצריך הוא תשעה אנשים בעלי אחריות לאומית בקואליציה. תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

אדוני, תודה רבה.

הצורך בהמשך המאבק נגד הטרור

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא הבא: הצורך בהמשך המאבק נגד הטרור, הצעת סיעות מולדת-הליכוד. ינמק חבר הכנסת רחבעם זאבי. אדוני, בבקשה, עשר דקות.

שר המדע מ' איתן:

אני מייד חוזר.

רחבעם זאבי (מולדת):

אז איך תענה לי?

שר המדע מ' איתן:

אני מייד חוזר. דקה.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב בראש, חברי הכנסת הנוכחים, כל ראשי הממשלות בישראל, ורובם באו מהעבודה, אמרו וישבו ואמרו, שחובתנו להילחם בטרור הפלשתיני בלי פשרות, שנכה בו ללא רחם, שנרדוף אחריו לכל מקום, שלא יעמדו להם מקומות מקלט, שידינו הארוכות תמצאנה אותם בכל מקום, שדינם מוות.

המנהיגים שאמרו כך ידעו את הגיאוגרפיה של המזרח התיכון ושל העולם, וידעו מדיניות חוץ וריבונות של מדינות מהי, וגם ידעו שיש שמבצעים נכשלים ונולדות פשרות ופרשיות, ואף-על-פי-כן אישרו וציוו על פעולות כאלה בצפון אירופה ובמערבה, כמו גם בארצות הים התיכון ובמדינות ערב.

כאשר דוד בן-גוריון, גולדה מאיר ויצחק רבין עשו כך, הם זכו להוקרת העם גם במקרים של כישלונות, ואילו כאשר עשה זאת ראש הממשלה נתניהו, יצא קצפם של כל היריבים, שפתחו בצרחנייה אדירה בהשתתפות מנהיגי האופוזיציה משמאל, ביחד עם שונאי ישראל המבקשים את נפשנו, בליווי צמוד והדוק של התקשורת העוינת, ואפילו בסיוע של "חובב ציון" ויקטור אוסטרובסקי. והצרחנייה שלהם מהדהדת על פני כדור הארץ, מבזה את ישראל וחושפת סודות למכביר. כנראה, בשביל לשוב לשלטון מותר הכול.

חאלד משעל הוא איש טרור, ששלח את מתאבדי ה"חמאס" לשוק ולמדרחוב בירושלים, והם הרגו בנו. חאלד משעל הוא בן-מוות ודינו מוות. ראש הממשלה שאישר מבצע לחיסולו ראוי להוקרה ולא להשמצות. מכל מקום, לא בנימין נתניהו הכניס את הנורמה הזאת בישראל ובמזרח התיכון, וגם לא ישראל היתה ראשונה ויחידה שעשתה כך. הנאורות שבדמוקרטיה המערביות פעלו ופעולות בדרך זאת.

יש האומרים: נכון, היה צריך להרוג את משעל, אבל לא על אדמת ירדן, שעשתה אתנו שלום והיא ידידה של ישראל. מה לעשות שאחד ממרכזי ה"חמאס" הגדולים קנה לו אחיזה על אדמת ירדן, שעשתה אתנו שלום והיא ידידה של ישראל? ברמת-עמון יושבים אבו-מרזוק וחאלד משעל, כשהם נהנים מהמקלט

ומהביטחון שמעניק להם המלך, ומשם הם מתכננים ומשגרים את חוליות המוות לערינו. האם זה מוגזם לדרוש מירדן, הידידה והשותפה לשלום, שלא תאפשר את בסיסי ומפקדות ה"חמאס" על אדמתה? האם זה לא מוזר שהמלך תבע את שחרורם של אחמד יאסין ושל עשרות רוצחים מה"חמאס"? מה סיבה יש לו לתבוע את שחרורם? בהסכם השלום עם ירדן נכתב, שהצדדים מתחייבים לנקוט את הצעדים הדרושים כדי למנוע ביצוע פעילות טרור מתחומם ולהיאבק בפעולות אלה ובמבצעה. ממשלת ירדן לא עושה את חלקה בהסכם, אלא מזמינה את ה"חמאס" לפעול מתחומה, ואז זכותנו וחובתנו להילחם בטרור בעצמנו.

יש לנו חשבון ארוך עם ממשלת ירדן, שצבאה פלש למדינת ישראל בתש"ח כשהיא נאבקה על חייה, שמנעה מהיהודים גישה למקומות הקדושים במשך ימי דור, שהרסה את בתי-הכנסת בעיר העתיקה בירושלים, שהחריבה את בתי-העלמין היהודיים בהר-הזיתים וחייליה נטלו את המצבות לשימוש במחנותיהם, שהצטרפה למצרים ולסוריה במלחמת ששת הימים חרף האזהרות ששיגרנו אליה, שהיתה בעלת בריתו של סדאם חוסיין, הקצב מבגדד, במלחמת המפרץ כאשר הוא שיגר טילי מוות לערי ישראל.

נכון שירדן עשתה אתנו שלום, אבל בירדן, כמו בכל מדינות ערב, מבינים ששלום משמעו רק לקבל מהיהודים ולא לתת; רק לקבל: אדמה, מים, כסף, נשק, סיוע בזירה הבין-לאומית. רק לקבל ולא לתת דבר. כשותפים לשלום חובתם להילחם ב"חמאס" ולא לחפות עליו במרחק של שעת נסיעה מבירתנו.

חיל ורעדה אחזו בנו למשמע איומי חוסיין. ממה נבהלנו? הרי הוא שותה את מימינו, והוא יודע זאת, הרי הישראלים משפיעים עליו מיליוני דולרים בדרכם לפטרה, הרי בלי ישראל חזקה היו שכנותיו הערביות טורפות אותו זה לא כבר, הרי הטרור המוסלמי הקיצוני הוא גם אויב שלו. תנו לו לשחק ברוגז עם ישראל, והוא יצמא, ויחפש נדבות, ויחוסל בידי ה"חמאס" שלו ושכניו הרחמנים. הוא יודע זאת, בירושלים לא מבינים זאת.

הממשלה צריכה להפסיק להתרפס לפני המלך העמוני ולתבוע ממנו שיעצור או יסלק מארצו את אבו-מרזוק, אבראהים רושה, מוחמד נזאל וחבריהם. אומנם זה יהיה קצת מוזר שממשלת ישראל תתבע את סילוקו של אבו-מרזוק כאשר היא עצמה הסתלקה מהאפשרות לעוצרו בפעולת הסגרה מארצות-הברית, אבל אם הממשלה החלה למלא את תפקידה במלחמתה בטרור, שתעשה גם זאת.

ערפאת טען כל הזמן שהמפגעים באו מחוץ-לארץ, ואולי רמז בכך שהפקודות לפיגועים באו מחוץ-לארץ – מרבית-עמון. אנחנו יודעים שגם חוליית ה"חמאס" בת עשרות מחבלים, שנחשפה בחודש אוגוסט בסביבת בית-פג'אר, הופעלה מירדן. לפחות כך הודיעו "גלי צה"ל" ב-11 באוגוסט 1997. ואנחנו יודעים שמשעל אמר בתחילת אוגוסט, שה"חמאס" ימשיך בפעולות התנגדות ובמבצעים צבאיים נגד הכיבוש. ובאותו חודש אמר משעל: המאבק המזוין הוא האמצעי היחיד להשיב על פשעים נגד העם הפלשתיני. וכן אמר אותו משעל: פעולות ההתאבדות של גיבורינו הן האמצעי היחיד לגמול לאויב. ומי שתורתו היא מוות והתאבדות – דינו מוות.

במלחמה כנגד הטרור אסור להתעייף ואסור לעשות הפסקות. צריך כל הזמן לתקוף כדי שהאויב יברח למגננה ולמסתור. צריך לתקוף אותם בכל מקום שבו הם מתגלים, וזאת לעשות בשיטות שונות ובאמצעים שונים. גם את משעל היה אפשר לחסל, לקטול, מרחוק ובלי להסתכן, אלא שהקברניטים שלנו, ראש הממשלה שלנו, רצו למנוע סיבוכים למלך הירדני ובחרו בשיטה מתוחכמת שנכשלה.

שחרורם של אחמד יאסין ואנשי "חמאס" אחרים יחליש את ערפאת, והוא ייאלץ להחליט על דרכו: האם להמשיך את בריתו עם ה"חמאס" שיטרוף אותו, בסופו של דבר, או להילחם ב"חמאס" בתקיפות ובתקווה להגשים את מטרתו האסטרטגית להקמת מדינה פלשתינית. שיח' נאיף רג'וב, אחיו של "יקירנו" ג'יבריל רג'וב, אמר לאחרונה, כי לעולם לא ייתכן דו-קיום עם היהודים. דומה הדבר שערפאת חושב כמוהו, ועלינו להסיק מכך את המסקנה של עצירת תהליך הנסיגה והווייתורים לפי תכתיבי אוסלו. עלינו גם להיות נכונים לבטל את הווייתורים והנסיגות שכבר בוצעו, לפרוק את הנשק מידי של צבא המחבלים הפלשתיני ולהתמיד במתקפה רצופה ותקיפה כנגד הטרור.

הביאו להחלשת המודיעין שלנו, וגם דבר זה צריך B והתרופפות אחיזתנו בשטחי A היציאה משטחי לתקן. יצחק רבין, זיכרונו לברכה, היה אומר, שמודיעין טוב הוא תנאי להחלטות נכונות. האם יכול להיות לנו מודיעין טוב כאשר הרג'ובים והדחלאנים שורצים שם?

הרבה נאמר ונכתב על כך שבפעולה ברבת-עמון לא שותפו שרים נוספים וזרועות נוספות. ועדת הברור תיתן את דעתה על כך, אבל אני שואל: כיצד אלה שהסתירו את מהלכי אוסלו מהממשלה, ועד שלב מסוים – מראש הממשלה עצמו, מדברים על הצורך לשתף אחרים? הם – אתם מ"העבודה", חבר הכנסת ביילין שדיבר רק לפני דקות אחדות – הם שלא נועצו במומחי מים, קרקע, ביטחון, כלכלה, תחבורה וכו' כאשר סיכמו את תוכניות אוסלו לגבי ארץ-ישראל, הם מלינים על פעולה נקודתית שהחיסיון והשתיקה יפים לה מטעמי ביטחון בטרם בוצעה הפעולה? הפוסל במומו פוסל. הם עצמם עשו כך גם בפעולות, אבל בפעולה הגדולה, השלום של אוסלו, שלום במרכאות כמובן, הם הסתירו את זה מרבין. אז הם מדברים על כך שהסתירו את זה היום מכל מיני ראשי לשכות ואחרים שלא היו צריכים לדעת את זה.

צה"ל וקהילת הביטחון והמודיעין פינקו את עם ישראל במבצעים מזהירים, וכאשר יש תקלה או כישלון, שופטים אותם לפי הציפיות. הלואי שתמיד יצליחו, אבל גם אם יקרה אחרת, העם בישראל חב תודה והוקרה ללוחמי הסתר שלו, שמשליכים נפשם מנגד כדי שהעם הזה יחיה. ותודה גם למי שהחליט לבצע פעולות כנגד מפקדות הטרור בכל מקום, ראש הממשלה שהחליט לעשות פעולה כנגד מוח של טרור, כנגד ראש צפעוני. שלא תרפה רוחו ולא תרפה רוחה של הממשלה חרף איומי הנקם של ה"חמאס" ודברי הנאצה של המתוסכלים מבית. תודה.

הי"ר ד' טל:

אני מודה לחבר הכנסת רחבעם זאבי. חבר הכנסת זאב בויים, בבקשה, עשר דקות.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא חמש דקות וחמש דקות? הם לא התחלקו עם מולדת?

הי"ר ד' טל:

אני עובד לפי המזכירות. המזכירות נאמנה עלי.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דראושה, כשתשמע אותי תרצה שייתנו לי עוד עשר דקות.

שר המדע מ' איתן:

20 דקות היו לאפוזיציה. רן כהן דיבר עשר דקות, תמר גוז'נסקי חמש דקות ויוסי ביילין חמש דקות.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת רן כהן, היות שידעתי שחבר הכנסת זאבי מחזיק איזה סטופר מתחת לשולחן, אפשרתי לו לגלוש – במקום חמש דקות שמונה דקות.

רחבעם זאבי (מולדת):

נתת לו עשר דקות, הוא דיבר 17 דקות.

היו"ר ד' טל:

אפשרתי לכל חברי הכנסת, לפני משורת הדין, לדבר מעבר לזמן המקובל כדי שתוכל לקבל יותר.

רחבעם זאבי (מולדת):

שמחתי שנתת לו 17 דקות. רציתי את התקדים בשבילי.

שר החקלאות ופיתוח הכפר ר' איתן:

אתה לא צריך להתנצל – –

היו"ר ד' טל:

לא צריך להתנצל, אבל אני רוצה שיהיה ברור שאנחנו לא נוהגים איפה ואיפה. ביום שניתן ואפשר אנחנו מאפשרים יותר זמן. יש ימים שנשארים במסגרת של הזמן. חבר הכנסת בויס, בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

זה אחרון הדוברים?

היו"ר ד' טל:

כן, אחריו השר.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, השרים, חברי הכנסת, התקפת הזעם על ראש הממשלה מצד מפלגת העבודה, המבקשת להחרות להחזיק ולא לפגר חס וחלילה אחרי הסמן הקיצוני השמאלי יוסי שריד; הסתערות מצח שלובתה על-ידי תקשורת עוינת, כאשר רבים מחבריה מגייסים עצמם בהתנדבות לנגוח בשנא נפשם נתניהו – מתקפה משולבת זו, אשר באה בעקבות הכישלון של אנשינו ברבת-עמון, חשפה פעם נוספת וביתר שאת את רפיון התבונה הפוליטית של מפלגת העבודה והעמידה בסימן שאלה את מידת אחריותה הממלכתית של האופוזיציה במדינת ישראל.

לרגע היה נדמה שיושב-ראש מפלגת העבודה מייצג קו ממלכתי הנדרש ליישור שורות במצב קריטי. ברק הפגין בשלב זה אחריות לא רק בתגובותיו השקולות ובהצגת עמדות קונסטרוקטיביות, אלא אף בהצעתו לרתום את ניסיונו האישי העשיר למאמץ לחלץ את אנשינו שנקלעו שם למצוקה.

בימים כתיקונם, אדוני היושב-ראש, והיו ימים כאלה בישראל, היתה מתקבלת עמדה כזו מצד ראש האופוזיציה כדבר מובן מאליו, כזה שאינו דורש אחריו הסבר או הבלטה או ציון מיוחד. נורמה זו של התנהגות, של תמיכת האופוזיציה בממשלה בעת צרה לישראל, לימדנו ראש האופוזיציה הראשון והוותיק מנחם בגין.

גם בימים הקשים והמרים של שנות ה-50 וה-60, עת הנהיג אופוזיציה מוקעת ונרדפת, נטולת משענת של עיתונות חופשית ונעדרת אפשרויות השימוש ברשתות שידור חובקות עולם הפורצות אל המסך הקטן, בימים של יריבות אישית חריפה ומתמשכת עם ראש הממשלה דאז דוד בן-גוריון וחרף כל המשקעים – ידע מנחם בגין, תמיד, להתעלות מעבר לכל חשבון אישי, מעל כל אינטרס פוליטי צר, כאשר ענייני מדינה דרשו זאת, כאשר ימי הרת-אומה עמדו על הפרק.

אבל, כאמור, אדוני היושב-ראש, הימים האלה אינם ימים כתיקונם והדור הולך ופוחת. לפיכך היתה ראויה לציון תגובתו הראשונה, הטבעית, של יושב-ראש מפלגת העבודה, תגובה של הבנה ותמיכה בצעדי הממשלה לייצוב המצב לאחר הכישלון. הייתי מוסיף וטורח ומרחיב בשבחו של אהוד ברק וגישתו

הממלכתית אלמלא התפוגגה לה כלא היתה, שעה שקפץ עליו רוגזם של חבריו במפלגה, אנשי צוות התגובות, דליה איציק וחברים.

וכך אנו עדים פעם נוספת למחזה מקיאוויליסטי חמור, בכיכובם של שחקני העבודה, שלפיו הפלתו עכשיו של ראש הממשלה מקדשת את כל האמצעים, או כפי שאומרים החברה: ימות העולם, שום דבר אחר לא חשוב ובלבד שיניחו לנו על השולחן את ראשו של ביבי.

אדוני היושב-ראש, כאשר חוברת תאוות הנקם אל תחושת התסכול בעקבות דין הבוחר, ושני אלה ניצוקים אל תבנית היצר הפוליטי ותאוות השלטון, הרי לנו נוסחה בדוקה לאיבוד כל אמת מידה ממלכתית: חצאי אמיתות, הפרחת שמועות, העיוות, ההגזמה, האי-דיוק בדיווח, ובעיקר העדר כל אחריות לנושאים שבעבר חשבנו שאין ולא יכול להיות עליהם ויכוח, למשל בנושא המלחמה בטרור.

משנה זו, שאת ראשי הצפע של הטרור יש להתיז בכל מקום, בכל זמן, ללא תנאי ובלי פשרות – משנה זו סדורה לנו מאז ימי התחדשותו של הבית הלאומי בארצנו, והיא שבה וקיבלה משנה תוקף על-ידי ראש הממשלה גולדה מאיר לאחר הרצח הנתעב של ספורטאינו במינכן.

ציוץ של ביקורת לא הושמע אז כאשר נכשלו אנשינו בלילהאמר, כישלון צורב ומביש שגרם נזקים קשים למדינת ישראל ולכוחות הביטחון. כי גם השתיקה, חרף ביקורת, היתה מרכיב בחישול עוצמתנו וכוח ההרתעה שלנו; ההכרה שלא תמיד זה הולך, שאין ערובה ל-100% הצלחה, שלעתים יש פאשלות והמחירים קשים. ידענו לחרוק שיניים – איש מבחוץ לא ישמח לאידה של ישראל.

גם בימים השחורים של "עסק הביש" שהילך אימים על מפא"י ועל המדינה במשך שנים רבות, גם במהומות הר-הבית, גם בפרשת פולארד – בכל אלה לא הוקמו ועדות חקירה ממלכתיות. רק קטסטרופה קולוסלית נוסח רעידת האדמה באוקטובר 73' – מלחמת יום הכיפורים, שהשבוע ציינו 24 שנים לפריצתה – הביאה להקמת ועדת חקירה ממלכתית. והיום, אדוני היושב-ראש, ועדת חקירה ממלכתית נדרשת לכל דבר ועניין, קטן כגדול.

אליבא דבית-מדרשו של השמאל הקיצוני, בעצם היה ראוי שתתקיים ועדת חקירה ממלכתית מתמדת – מוסד של קבע אשר ינהל כל ענייני המדינה ועל פיו יישק דבר – ובא לציון גואל. ואגב, זאת כמובן בתנאי מפורש ששיניה של ועדה זו – ויש לה שיניים, שהרי המלצות הן כל תכלית הדרישה להקמתה ולהצדקת קיומה – ששיניים אלה יינעצו עמוק בבשר גרונו של ראש הממשלה.

זו בדיוק הבעיה עם ועדת הברור. כל קלונה, כל אשמתה, בכך שאין כל ביטחון שהיא תספק את הסחורה – כלומר, לא בטוח כלל מראש שהיא תוקיע את ראש הממשלה אל עמוד הקלון ותניח את ראשו מתחת לגיליוטינה הפוליטית.

אז מה עושים? ישבו חכמי השמאל וחבריהם במדיה על המדוכה, חישוב ומצאו; מתקיפים בשתי חזיתות: א. דורשים הקמת ועדת חקירה ממלכתית ומשלחים את כל רודפי האמת אל הבג"ץ; ב. ובמקביל, מטילים בוץ ומבאישים ריחם של חברי ועדת הברור, תוך חיטוט מעשה תולעת, לנבור ולהעלות יש מאין רב או אף צל צלו של רבב ב"קוריקולום ויטה" של צ'חנובר, של פלד ושל אדמוני.

ולא נחה דעתם של תולעי השמאל עד שיצא אדמוני ונכנס תחתיו דן טולקובסקי. ואם מישהו חשב שה"יקה" הישר הזה, מפקד חיל האוויר, זה שרשם דפי זהב בהיסטוריית הביטחון וההגנה של עמנו, יהיה חסין בפני האש הזרה הזאת – הנה מצאו נברנינו שהוא נמנה בשנות ה-70 עם עמותת ארץ-ישראל השלמה, רחמנא ליצלן, ובכלל הוא תרח זקן שאין לסמוך על תקינות בינתו.

רחבעם זאבי (מולדת):

בשנות ה-60, לא ה-70.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

תודה. אדוני היושב-ראש, יש שיטה בהשמצה; יש מזימה בהכפשה; יש ייעוד לשיקוץ. כל אלה כוונתם להניע באצבע מול אפם של חברי הוועדה ולהזהירם לאמור: אין לכם דרך אחרת לטהר את שמכם הטוב אלא בהנחת ראשו של ביבי לפנינו. מסקנות אחרות זולת זו תצדקנה בעיני הציבור את אשר אמרנו עליכם מראש, לאמור: זה מושחת, זה יושב-ראש דירקטוריון ממשלתי והאחרון איש הימין הקיצוני שזיקנתו מערפלת את צלילות מחשבתו.

כפי שאמרתי, המטרה מקדשת את האמצעים.

שבח וייס (העבודה):

חבר הכנסת בויס – – –

הי"ר ד' טל:

חבר הכנסת שבח וייס, סליחה, אדוני, לא אפשרתי לאדוני. היות שכבוד השר ממנהר, אני מבקש מחבר הכנסת בויס לסיים, כדי שנשמע גם את כבוד השר.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

עוד כמה דקות.

שבח וייס (העבודה):

כדאי קצת להיזכר במה שעשו ליצחק רבין, ובסוף הוא נרצח. מכאן, התנהגות ברברית מפה – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת וייס, ידידי ועמיתי, אני מבקש.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא מצדיק התנהגות ברברית.

שבח וייס (העבודה):

— — תקפו אותו אישית פה; התנהגות ברברית חרותה על דברי הכנסת. קללות וגידופים. לא אתה.

רן כהן (מרצ):

לא גידופים, הסתה.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת רן כהן.

שבח וייס (העבודה):

הכשירו את הלבבות לרצח ראש הממשלה פה.

היו"ר ד' טל:

חברי הכנסת, ניהלנו דיון תרבותי עד כה; בואו נסיים את זה באותה רוח.

שבח וייס (העבודה):

תרבותי זה היה?

הי"ר ד' טל:

זה היה תרבותי.

שבח וייס (העבודה):

הם היו ברברים.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אבל – – –

הי"ר ד' טל:

חבר הכנסת שבח וייס, אני מבקש לאפשר לנואם לסיים את דבריו. בבקשה, חבר הכנסת בויס.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

הכול כשר, הכול מותר: להשמיץ, ללכלך, להטיל בוז, להכפיש ואף לסחוט באיום מוסווה – ואת מי? מיטב האנשים, מלח הארץ, ששנים רבות היו בשירות הביטחוני ובשירות הציבורי ועשו רבות למען העם הזה. אז מי, אדוני היושב-ראש, ייוותר לנו לעשות מלאכה הגונה וישרה, נקיית כפיים ונטולת מורא ומשוא פנים? מי? חברי ועדת הביקורת, נציגי מפלגות החברים בבית הזה, עם כל הכבוד? מי? יוסי שריד בשבתו כחבר בוועדת המשנה לשירותים חשאיים? היש בכלל בארץ אוכלת יושביה זו מישהו שעל-פי שיטת השמאל הוא נקי כפיים ובר-לבב אשר לא נשא לשווא נפשי ולא נשבע למרמה?

הי"ר ד' טל:

תודה, אדוני.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, אני אודה לך אם תיתן לי עוד שתי דקות.

היו"ר ד' טל:

הייתי נותן לך ברצון רב, אבל פשוט כבוד השר חייב להשיב, והוא מוכרח ללכת. לכן אני מבקש לסיים.

שר המדע מ' איתן:

אני מוכרח ללכת.

רו כהן (מרצ):

קח את המשפט האחרון, הוא הכי טוב.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

כן, אני אקח את המשפט האחרון.

היו"ר ד' טל:

והוא מספר תהילים; משפט חזק מאוד, מפרק ט"ו בתהילים.

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני היושב-ראש, היות שהנאום שלו כתוב, תאפשר לו להכניס אותו זה לפרוטוקול.

היו"ר ד' טל:

אני בהחלט מוכן לאפשר לו את זה, ואני אודה לו מאוד אם הוא יכניס אותו לפרוטוקול.

שבח וייס (העבודה):

לא בטוח שזה אפשרי.

היו"ר ד' טל:

אומרת סגנית המזכיר שזה בלתי אפשרי, הרי אני לא עושה שום דבר בניגוד – – –

שבח וייס (העבודה):

היא יודעת בעניין הזה יותר ממני.

קריאה:

– – – יושב-ראש ישיבה.

היו"ר ד' טל:

כנראה זה היה בסמכותו ולא בסמכותי. חבר הכנסת בויס, אתה צריך לסיים.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אחרי הסרת כל הערפל, הסוגיה שעומדת על הפרק – ולגיטימי להעלות אותה ולברר אותה – היא סוגיית שיקול הדעת של ראש הממשלה בפרשה הזאת. אבל סוגיה זו תעמוד בבוא העת למבחן הציבור, בעוד שנתיים ומחצה, כאשר העם ינהר אל הקלפיות.

היו"ר ד' טל:

תודה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

ברשותך. וכאשר הוא יעשה זאת ואזרחי המדינה ייתנו את דעתם ויעריכו את שיקול הדעת שהפעיל ראש הממשלה בפרשה זו, ידבקו בוודאי באמיתת יסוד אחת, שהיא מרכזית והיא בנפשנו: אי-אפשר לחיות עם הטרור. הוא קוטל חיים מעצם קיומו. לפיכך, מלחמה נמשכת ובלתי מתפשרת עלינו לנהל בעקשנות ובעקביות בו, בשולחיו, במבצעיו, בנותני החסות לו – בכל מקום, בכל זמן, בכל הכוח – על-ידי כל ממשלות ישראל.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה, אדוני. אדוני השר, בבקשה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

קלישאות יפות לא עזרו עד כה לפתור שום בעיה. אתה חוזר על דברים שנאמרו הרבה – – – רק שלום פותר את הבעיות הללו; שלום כאשר ראש הממשלה לא רוצה כיבושים והתנחלויות.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה.

שר המדע מ' איתן:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מודה מאוד לכל חברי הכנסת שנטלו חלק בדיון. אני מתנצל – –

שבח וייס (העבודה):

תודה לאלה שנשארו לשמוע.

שר המדע מ' איתן:

ולאלה שנשארו לשמוע במיוחד.

שבח וייס (העבודה):

זה לא מכובד.

שר המדע מ' איתן:

כן. אני חושב, שאם כבר מכנסים את הכנסת למושב פגרה ועשרות חברי כנסת חותמים על הבקשה, היה ראוי שלפחות מהשעה 11:00 עד השעה 13:00 – שעתיים – יפנו מהיומן המאוד-מאוד עמוס שלהם וישבו וכבדו את הכנסת.

שבח וייס (העבודה):

היו דברים מעולם.

שר המדע מ' איתן:

המון תביעות היו כאן נגד ראש הממשלה, שהוא לא מכבד את הכנסת. אני רואה את כל אלה שכל כך טענו לכבודה של הכנסת. הם עצמם לא יכלו להחזיק מעמד שעתיים בדיון כאן ונעלמו.

רן כהן (מרצ):

ראש הממשלה – – – אנחנו פה.

שר המדע מ' איתן:

אתם פה, ואליכם ודאי שאין לי טענות. יש לי כמובן אי-הסכמות, חבר הכנסת רן כהן. בראשית דברי אני רוצה דווקא להתנצל לפני חבר הכנסת זאב בוים. בגלל לוחות זמנים – – –

זאב בוים (הליכוד-גשר-צומת):

שר המדע מ' איתן:

כן, אומנם כבר חרגת ממכסת הזמן, אבל הנאום שלך – הסכמתי עם כל מלה בו – היה ערוך וכתוב יפה, כשל איש חינוך ובעל מסורת, ולא נותר לי אלא להבטיחך נאמנה, שאילו ידעתי הייתי מקצר בסיבוב הראשון ומותיר מספיק זמן על מנת לשמוע את דבריך.

שבח וייס (העבודה):

רן כהן (מרצ):

אגב, הוא מסכים גם עם החלק שלא הספקת להגיד.

שר המדע מ' איתן:

מובן שאני רוצה להסכים גם עם מרבית דבריו של יושב-ראש סיעת מולדת, חבר הכנסת זאבי, אם כי אני רוצה לחלוק. בין השאר הוא דיבר שם על כך ששחררו רוצחי ה"חמאס" בעסקה שנועדה בסופו של דבר, חבר הכנסת זאבי, למטרה שאין לי ספק שהיא לא שנויה במחלוקת: להחזיר את האנשים הביתה. אחרי שהיתה תקלה ונוצר מצב מסוים, שבעיני רוחו של כל אדם, אני חושב, כל אזרח ישראלי, כל פטריוט ישראלי – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

אדוני השר, לא דיברתי על זה. דיברתי על זה שהמלך הירדני, שעשה אתנו שלום, הוא תובע את שחרורם.

שר המדע מ' איתן:

אני רוצה להבהיר שהיתה מטרה חשובה: להחזיר את האנשים הביתה. המטרה הזאת הושגה ושולם מחיר. גם במהלך המשא-ומתן הזה היו קווים אדומים. נאמר: לא רוצחים, לא "חמאס". המשא-ומתן שנוהל מטעמו של ראש הממשלה לשחרור שני הבחורים שלנו והחזרתם הביתה היו לו קווים אדומים; ראש הממשלה עמד בקווים האדומים, אף ששילמנו מחיר שלא היינו רוצים בו. כשטועים צריך לשלם מחיר, נראה אין טעויות ללא תשלום. כפי שנאמר כאן לאורך כל הדרך, זו טעות שקורית כאשר יוצאים למבצעים.

אני לא יכול לקבל את האמירה של חבר הכנסת יוסי ביילין כשהוא אומר: היתה כאן טעות אנוש בהחלטה. המלים הן יפות. אני יכול לקבל אם חבר הכנסת ביילין היה מציג אלטרנטיבה. האם צריך להבין מדבריו של חבר הכנסת ביילין, שהוא שולל מדיניות של הממשלה הנוכחית, שתימשך, שלפיה אין חסינות לטרור בשום מקום? "טעות אנוש בהחלטה" – אלה הן מלים יפות, אבל מה מסתתר מאחורי זה? היתה טעות, היתה טעות אנוש, היתה טעות אנוש בביצוע ויכולות להיות גם טעויות אנוש בהחלטות שונות. השאלה כאן היא אם היתה טעות במדיניות ולא אם היתה טעות אנוש בהחלטה. אני חוזר ואומר: זכותה של האופוזיציה לתקוף – – –

שבח וייס (העבודה):

אם הפעולה הזאת היתה מצליחה, היה אסון עוד יותר גדול.

שר המדע מ' איתן:

על זה יש בינינו חילוקי דעות, חבר הכנסת שבח וייס.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

לדעתי, אין.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, אדוני עוד לא הספיק להגיע ולחמם את הכיסא. יש פה חברים שלא היו ספונים בחדריהם והקשיבו במהלך הדיון, להם עוד יש – – –

רן כהן (מרצ):

אין ספק שאין חסינות לטרור בשום מקום, אבל בכל מדינה המאבק נגדו הוא אחר. למשל, אתה לא בעד זה שאנחנו נלך להרוג בארצות-הברית, למה? כי יש לנו קשרים כאלה אתם, ובשבילם הטרור הוא זהה. אותו דבר צריך להיות גם עם ירדן.

שר המדע מ' איתן:

חבר הכנסת רן כהן, עם כל הכבוד, ההשוואה איננה במקומה, ואסביר. ארצות-הברית היא המובילה בעולם במלחמתה בטרור ויש לה חוקים שמחייבים את זרועות הביצוע שלה להיאבק לא רק בטרור אלא גם במדינות שנותנות חסות לטרור. יש לה חוקים שמחייבים את השלוחות הביצועיות שלה בצורה קשה, וזה עובר ביקורת בבתי-המחוקקים שם, מבקרים את אנשי הביצוע, עושים מעקב ובודקים. לכן הדוגמה היא לא דוגמה. האם אנחנו לא היינו רוצים שמלאכתנו תיעשה בידי אחרים? כלומר, שיהיה מאבק נגד הטרור על-ידי הרשות הפלשתינית, על-ידי ירדן, על-ידי מצרים, שנלחמת בטרור כשהוא מופנה כנגדה? ודאי שהיינו רוצים.

הדילמה היא, חבר הכנסת רן כהן, מה קורה כאשר אתה מוצא קשר ישיר עם אותו מחבל שבא עם תיק "ג'יימס בונד", ובאותה שנייה זה כבר אבוד אפילו ניגש אליו שוטר, כי הוא לוחץ על כפתור ההפעלה והוא ייהרג עם עוד חמישה ולא עם עוד 50? כשאתה יודע שיש קשר ישיר בין אותו אדם לבין קבוצה מסוימת, לבין אנשים שמתכננים ומגייסים, ולא משנה איפה הם נמצאים – – –

רן כהן (מרצ):

שר המדע מ' איתן:

מייד אני מסיים, שאלת ואני משיב לך. נכון, מקובל עלי שיש דרכים וצריך לעשות זאת בשכל, אבל צריך להיות מקובל שיש נחישות במאבק. אנחנו לא ניתן חסות לטרור, אבל אם מישהו נותן חסות לטרור – –

רן כהן (מרצ):

השר איתן, הלוא ראש הממשלה נתניהו הוא שהסכים, אפילו ביקש, שאבו-מרזוק יוסגר מארצות-הברית לירדן בידיעה שהמלך לא ייתן לו לפעול למען פיגועים. כלומר, בעידן של המאבק בטרור היה אצל המלך גוון של הדדיות ברצון למנוע טרור.

שר המדע מ' איתן:

מה לעשות, חבר הכנסת רן כהן, בדוגמאות שאתה מביא אתה מראה עד כמה מורכבת ומסובכת ורבבת תהפוכות המלחמה שלנו בטרור שנעשה במדינה שמוגדרת על-ידינו ידידותית.

רן כהן (מרצ):

נכון.

שר המדע מ' איתן:

ואין לקבוע מסמרות וכלל ברזל אחד בכל מקרה ובכל תנאי. להיפך, אתה דורש גמישות מחשבתית. מה לעשות? כאשר עמדנו בפני בעיה ששמה אבו-מרזוק התקבל פתרון שגם לא העבירו עליו ביקורת והיה בהסכמה בציבוריות הישראלית וגם כאן בכנסת. כאשר המוסדות המבצעיים אומרים שלאדם מסוים יש קשר לטרור, יש פעילות, הוא עומד בראש קבוצה וחשוב מבחינה מקצועית ומבצעית לעשות משהו על מנת להגן עלינו – אנחנו לא רוצים בדברים האלה, אנחנו נלחמים מלחמת מגן – אלה שמעבירים ביקורת צריכים לפחות לתת אחוז מסוים של חופש לטעויות. מדוע? עלול להיות מצב, שכאשר אתה לא נותן את החופש הזה לכל הדרגים – למבצעים, למבצעים בשטח, למפקדים שלהם ובמידה רבה גם לדרג המדיני – אתה עלול להגיע למצב של שיתוק. הרבה פעמים אנחנו בודקים את עצמנו, האם בעודף הביקורת שלנו לא הגענו למצבים של ראש קטן וכיסוי של איבר אחר בגוף שאני לא רוצה לומר אותו כאן.

אני שואל את עצמי על פעולת אנטבה. האם היום ראש ממשלה בישראל היה מוכן לקחת על עצמו סיכון ללכת ולעשות פעולה כזאת ולחשוב מה יגידו לו אם זה ייכשל? לדוגמה, פעולה כזאת. הרי אילו זה היה נכשל היו אומרים: ועדת חקירה, איזה טירוף, איך זה יכול להיות, לאן הלכו, איזו מגלומניה.

שבח וייס (העבודה):

זה לא דומה.

רן כהן (מרצ):

זה בדיוק הפוך.

שר המדע מ' איתן:

אבל אז היה מנחם בגין, היתה אווירה אחרת בציבור, היתה נחישות רבה יותר. בכל מה שקשור במלחמה בטרור יש עלינו מצווה. השותפות למאבק בטרור היא לא כשיש הצלחות, אז זה פשוט מאוד, אז כולנו יחד, הבעיה היא כשיש כישלון, אז נמדדים הדברים ויש להם השפעה אמיתית.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

האם המדיניות של הממשלה היא לזעזע את המשטר בירדן?

שר המדע מ' איתן:

חברי הכנסת – – –

הי"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא לא ענה. המדיניות של ביבי נתניהו היא לזעזע את המשטר בירדן, זה מה שאתם רוצים.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הוא יודע שזאת האמת. זאת המטרה של הפעולה הזאת.

שר המדע מ' איתן:

שמעתי את דבריו של חבר הכנסת גדעון עזרא. הוא מנה, אחת לאחת, את הבעיות ואת הצורך במאבק בטרור. הוא מביא את ניסיון רב לכנסת משנים רבות של עשייה בנושא הזה, אני מציע לכולכם להאזין לדבריו ולשמעו. אני רוצה לומר לזכותו, שהוא מביא אתו תפיסה לא מקובעת והוא לא דוקטרינר, הוא אדם פתוח ויש לו רעיונות. אבל בכל מה שקשור – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

עדיף שראש השב"כ ינהל את ענייני המדינה כולה. לא יהיו בחירות.

שר המדע מ' איתן:

אבל בכל מה שקשור – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

בפתיחת המנהרה הוא חיפש לטרפד את תהליך השלום.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, אני לא אאפשר לך להפריע.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

רצח פוליטי הוא טרור ממדרגה ראשונה.

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. אני לא אאפשר לך להפריע.

שר המדע מ' איתן:

חברת הכנסת גוז'נסקי – –

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

– – –

שר המדע מ' איתן:

– – – וחבר הכנסת – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת זיסמן.

שר המדע מ' איתן:

חברת הכנסת גוז'נסקי, חבר הכנסת יוסי ביילין וגם חבר הכנסת רן כהן חושדים שדרכו של ראש הממשלה – הם מבקרים, אני גם מאמין שהם מאמינים וכך הם רואים את הדברים.

אני יכול לומר לכם בקשר למטרות הממשלה הזאת – כפי שאני מאמין בהן וכפי שאני מאמין שבנימין נתניהו מוביל את הממשלה, מאבקו בטרור והעמדה של הממשלה הזאת במאבקה בטרור נועדו להביא את השלום. המחסום של השלום, אתם יודעים זאת מניסיונכם, הוא הטרור. הטרור הזה מיועד לפגוע בתהליך השלום – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שר המדע מ' איתן:

— — — אי-אפשר. אנחנו

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שר המדע מ' איתן:

חבר הכנסת דראושה, לא יעזור לך שום דבר. בולדוזרים ובנייה וכל מה שתרצה הם לא שפיכות דמים,
— — זה לא טרור, זה לא רצח, זה לא חיסול —

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שר המדע מ' איתן:

— — ואל תגן אתה על הטרור פה. אל תגן ואל תשווה זאת בכלל.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שר המדע מ' איתן:

תוציא את זה מהפרק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שר המדע מ' איתן:

חבר הכנסת דראושה, שמענו אותך -- --

קריאות:

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת בויים.

שר המדע מ' איתן:

--- במחנה הפליטים בירמוך.

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת זאב בויים. חבר הכנסת זאב בויים, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה, אני קורא אותך לסדר פעם ראשונה.

קריאות:

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת בויס, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה. חבר הכנסת טלב אלסאנע, אני מבקש שלא לאלץ אותי להוציא אותך מן האולם.

שר המדע מ' איתן:

אני רוצה לומר לשלושת דוברי האופוזיציה, אני לא רוצה לעשות חשבונות דמים, כמו שאמרת כאן, חבר הכנסת רן כהן, דיברת על דימויים של רחובות מלאי דם בירושלים ובתל-אביב. אנחנו כבר מספיק מבוגרים על מנת שהזיכרונות הקולקטיביים שלנו מהביטויים האלה מתייחסים לממשלות, ולא כדאי שנעשה את החשבונות האלה. אני רק רוצה לומר לכם דבר אחד, ויש כאן זכות בהחלט לפקפק בכך. אני אומר את מיטב אמונתי. המלחמה בטרור תימשך, היא תימשך על מנת להבטיח את השלום. אם ננצח את הטרור – – –

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

בינתיים לא עושים שלום – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקש לאפשר לו לומר את דברו.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שר המדע מ' איתן:

חבר הכנסת דראושה, אני לא מבין – – –

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה.

שר המדע מ' איתן:

אני לא יכול להבין. הרי אתה היית בבלוק החוסם. אתה היית בבלוק החוסם, שותף של הממשלה שנתנה את הסכם אוסלו ונתנה את עזה ויריחו ונתנה את אוסלו ב'. גם אז היו פעולות טרור אדירות. מה קרה?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

משום שחיסלו את "המהנדס".

שר המדע מ' איתן:

מה קרה? מה קרה אז? איפה היית אז?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שר המדע מ' איתן:

איפה היית אז?

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

שר המדע מ' איתן:

אתה יודע מה?

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה.

שר המדע מ' איתן:

אני אגיד לך מה אתה יודע לעשות.

היו"ר ד' טל:

אדוני השר, אני מבקש ממך לא לפנות באופן אישי. אמור את דברך, אחרת אתה מזמין דיאלוג.

שר המדע מ' איתן:

מסכים.

היו"ר ד' טל:

בבקשה.

שר המדע מ' איתן:

אני מסיים.

עמנואל זיסמן (הדרך השלישית):

שר המדע מ' איתן:

הדרך לשלום ---

קריאות:

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, לא שומעים אותך, ודבריך אינך נרשמים בפרוטוקול.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, אני קורא אותך לסדר פעם שנייה.

שר המדע מ' איתן:

ממשלת הליכוד מובילה מדיניות שרוצה להגיע ליעדים של שלום ומוכנה לוותר ויתורים כואבים עבור השגת היעדים הללו, אבל יש לה קווים אדומים. היא לא תסכים לעולם לנאומים שלך במחנה ירמוך בזכות השיבה, היא לא תסכים לעולם לוותר על ---

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

ממשלת ישראל חתומה ---

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, אני מבקש ממך ---

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, קראתי אותך לסדר פעם שנייה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הי"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, למה אתה רוצה לאלץ אותי?

שר המדע מ' איתן:

אני מקווה מאוד, שגם לחוגי השמאל בישראל הנמצאים באופוזיציה יש קווים אדומים שהם רחוקים מאוד מהדיבורים הללו – – –

הי"ר ד' טל:

תודה רבה, אדוני.

שר המדע מ' איתן:

תודה. יש שתי אפשרויות, כפי שאני רואה.

קריאות:

שר המדע מ' איתן:

מה שהחברים רוצים.

הי"ר ד' טל:

מה אדוני מציע?

שר המדע מ' איתן:

אני אשמח לשמוע מה דעת המציעים. מה אתה מציע, חבר הכנסת – – –

מאיר שטרית (הליכוד-גשר-צומת):

אני אשמח להעביר לוועדה.

שר המדע מ' איתן:

בבקשה. אני מסכים להעברת ההצעות לוועדה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה. אני מודה לך מאוד. קודם כול, חבר הכנסת צבי הנדל מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת אורי אור – הוא איננו. חבר הכנסת בנימין אלון מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת מיכה גולדמן – גם הוא איננו. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דראושה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת גדעון עזרא.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

היו"ר ד' טל:

סליחה, אני מתנצל – חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת גדעון עזרא. בבקשה, אדוני, במסגרת הזמן הקצוב, דקה ולא יותר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אכן הפעם, ובאמת לא רק למען סדר-היום, אלא אני מבקש מהלב להסיר, ואומר מדוע. פחד לדבר דברי שפיות ולהזמין את הממשלה הזאת לחזור לא רק בדיבורים. שמענו, גם עכשיו דיברו שלום, שלום. אתם מרחיקים את השלום. רוצחים את השלום. שוכחים. שכחנו

שהיתה פעם איזו אפשרות לעשות שלום אחרי העידן הזה של נתניהו, בהתנחלויות, בפיגועים, ברציחות, בפאשלות ובכל מיני דברים. העם רוצה שלום, אז תחזרו פעם אחת לשפיות ותזכרו איפה השלום ומה עושים למען זה.

היו"ר ד' טל:

תודה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

אני מודה לך מאוד, חבר הכנסת דהאמשה. חבר הכנסת עבד-אלוהב דראושה, לשם שינוי, מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת רחבעם זאבי.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, ממשלת פרס, ובניגוד לממשלת רבין, עשתה טעות שחיסלה את "המהנדס". באה הנקמה, פצצות ברחובות וקורבנות וגם של טרור – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הממשלה הזאת עשתה שרשרת של פאשלות. ממשלת פרס נפלה בגלל זה, על הרקע הזה, ונתניהו זכה בבחירות על רקע של גל הטרור שהיה. הוא עלה על הדם והגיע לשלטון בגלל גל הדם, גל הטרור שהיה, שאני מתנגד לו.

ממשלת נתניהו כבר עשתה כמה פאשלות: המנהרה, הר-חומה, השייטת והניסיון לרצוח את חאלד משעל, שהוא אישיות פוליטית – – –

רחבעם זאבי (מולדת):

ועוד פאשלה אחת, שנתנו לך לנסוע לדמשק.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — הצטברות הפאשלות הללו

קריאות:

— — —

הי"ר ד' טל:

— — — חברי הכנסת

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא מאפשרים לי, אדוני.

הי"ר ד' טל:

חבר הכנסת גדעון עזרא.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

— — — הצטברות הפאשלות הללו תביא לנפילת הממשלה הזאת

הי"ר ד' טל:

תודה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

-- ונחזה את הנפילה הזאת תוך שנה.

הי"ר ד' טל:

תודה רבה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

לא יאחר היום הזה, משום שמי שעושה פאשלות – העם אחר כך יגבה ממנו את המחיר.

הי"ר ד' טל:

תודה, חבר הכנסת דראושה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

הממשלה הזאת תיפול כי היא עושה פאשלות שגורמות לנזק גדול למדינת ישראל --

הי"ר ד' טל:

תודה.

עבד-אלוהב דראושה (מד"ע-רע"ם):

-- ולכל עמי האזור.

הי"ר ד' טל:

חבר הכנסת דראושה, אני מודה לך. חבר הכנסת שבח וייס מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת זאב בוים, ולאחר מכן נעבור להצבעה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, אני מודה לך על שאפשרת לי. הייתי צריך לנהל את הישיבה מ-13:00, ואני מודה לך על שאתה מסכים להמשיך כדי לאפשר לי להעלות את ההצעה הזאת.

קודם כול, אחרי שחבר הכנסת דראושה אמר מה שאמר לגבי נפילת הממשלה, חשבתי לומר לו: מהפה שלך לאלוהים, כי זה תלוי בש"ס. ש"ס, אתם הכי קרובים שם לריבוננו של עולם.

אני רוצה להעיר הערה, ברשותך, משהו מהניסיון האישי. בראשית הישיבה דובר על הופעתו של ראש הממשלה בפני הכנסת. יושב-ראש הכנסת אמר, שבהצעות לסדר-היום ראשי ממשלה לא הופיעו. יכול להיות שזה נכון. אני משער שהוא אמר זאת, וזה נכון. הבעיה איננה אם הוא מופיע בהצעה לסדר או אם לא. יצחק רבין, ראש הממשלה המנוח, זיכרונו לברכה, ראש הממשלה הרצוח, הופיע בתקופה מקבילה, בדקתי זאת, 23 פעמים בכנסת.

זוהי לא היה פשוט להופיע כאן בכנסת. היתה מולו באופן קבוע התארגנות שגבלה פה ושם בברבריות. יש טקסטים. וחלק מהאנשים שעשו את זה יושבים היום ליד שולחן הממשלה. והדרך מן המרפסת של כיכר-ציון, מבחינת יצירת אווירה, מובילה להר-הרצל. אז אם כבר רוצים להתאונן על אופוזיציה, ראוי שפעם אחת יעלו שם להר ויבקשו סליחה על השותפות שלהם בהסתה האיומה שגרמה לרצח ראש הממשלה. ועד אז, אלה סתם דברי הבל.

הי"ר ד' טל:

אני מודה לך, חבר הכנסת שבח וייס.

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. אני רוצה להדגיש שאנחנו מצביעים על הנושאים האלה: המלחמה ב"חמאס"; אופן פעולתו של ראש הממשלה בתקופת משבר; הצורך בהמשך המאבק נגד הטרור. הווי אומר, אנחנו לא מצביעים על הנושא: תפקודו של ראש הממשלה, היות שחברי הכנסת אשר – – –

דוד צוקר (מרצ):

יש הסכמה על זה.

הי"ר ד' טל:

אנחנו מעבירים את ההצבעה – – –

דוד צוקר (מרצ):

לא, יש הסכמה על זה. מבחינת התפקוד מסכימים שזה תפקוד נמוך.

הי"ר ד' טל:

אני רוצה להדגיש שוב את שמות חברי הכנסת שעל הנושאים שהם העלו אנחנו מצביעים: חבר הכנסת גדעון עזרא, חבר הכנסת רן כהן, חבר הכנסת רחבעם זאבי וחבר הכנסת זאב בויים.

אנחנו עוברים להצבעה על העברת כל הנושאים הללו שהזכרתי, חוץ מהנושא: תפקודו של ראש הממשלה, לוועדת החוץ והביטחון.

הצבעה מס' 1

בעד ההצעה להעביר את הנושאים לוועדה – 14

בעד ההצעה שלא לכלול את הנושאים בסדר-היום – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הנושאים שהעלו חברי הכנסת ג' עזרא, רן כהן,

ר' זאבי וז' בויים לוועדת החוץ והביטחון נתקבלה.

הי"ר ד' טל:

בעד – 14, אין מתנגדים ואין נמנעים. כל הנושאים, כפי שאמרתי, יועברו לוועדת החוץ והביטחון.

המושב השלישי של הכנסת יתכנס, בעזרת השם, ביום שני, כ"ו בתשרי התשנ"ח, 27 באוקטובר 1997, בשעה 16:00. עד אז, חג שמח וכל טוב.

הישיבה ננעלה בשעה 13:22.